

ТРАВЕНЬ Ч. 5, МАЙ 1973

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

P. XXX. ТРАВЕНЬ Ч. 5

Видає Союз Українок Америки
раз у місяць за винятком серпня
Редакторка — Уляна Любович

Редакційна Колегія:

Марія Барагура, Марта Бачинська,
Лідія Бурачинська, Любов Волинець,
Наталія Ішук, Світлана Луцька, Олександр Різник, Марта Тарнавська.
„Нашим малютам“, редагує Г. Черінь

Адреса Редакції:
108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

Адреса Адміністрації:
4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Річна передплата в США і Канаді \$7.00
Піврічна передплата . . . \$4.00
Річна передплата в Англії 2 ф. ст.
Річна передплата в Австралії 4 а. д.
Річна передплата у Франції 20 фр.
Річна передплата в Німеччині 15 н. м.
Річна передплата в Бельгії 200 б. фр.
Поодинокі число 80 центів

Календарець США

- 4—6 травня — Виставка картин Л. Гуцалюка — Окружна Рада і Відділи Округу Шикаго
5—6 травня — Річні Збори Головної Управи США — Дім США у Філадельфії
6 травня — Збірка під церквою на цілі Суспільної Опіки — 64 Відділ США в Нью Йорку
12 травня — Свячене з програмою — 64 Відділ США в Нью Йорку
13 травня — Свято Матері з участю дітей школи українознавства — 51 Відділ США у Милвокі
13 травня — День Матері — 84 Відділ США у Шикаго
20 травня — Ювілей 40-ліття Відділу — 23 Відділ США в Дітройті
3 червня — Ювілей 10-ліття Окр. Ради і 40-ліття 36 Відділу США в Шикаго

На обгортці:

Св. Юрій Зміборець — розпис на склі XIX ст. — автор невідомий
St. George with the Dragon — glass painting XIX Cent. — artist unknown

OUR LIFE

VOL. XXX MAY No. 5

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Editor: Ulana Liubovych
108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States
of America \$7.00 per year, half year
\$4.00. Subscription in Canada \$7.00
per year, half year \$4.00. Subscription
in England 2 pound sterling
per year. Subscription in Australia
4 Austr. dollars per year. Subscription
in France 20 fr. per year.

Second Class Postage, Paid at
Philadelphia, Pa.

Single Copy 80 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W. 2

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
16a Prospect St.
Glenroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
c/o No. 7 887 93 de Paris
26 rue de Torcy, Paris 18-e, France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 Muenchen 5, Rumfordstr. 21

З М І С Т :

	Стор.
О. Лятуринська: Мати Травневе	1
Наше привітання для Блаженнішого Верховного Архiepісхепа Й. Сліпого	2
Л. Бурачинська: По Річних Зборах Гол. Управи США	2
Д-р М. Струтинська: Є. Скоропадська-Милорадович	3
Ювілей Владики Мстислава	3
Наша обкладинка	5
Наталія Кібець: Хліб	6
На Запасовий Фонд Н. Ж.	7
Ганна Черінь: Дорога Маріє Павлівна	8
Відгуки	9
Сьогодні Ващукам поставили телефон (Докінчення)	10
Із листів до Редакції	11
Наші Світлички:	
О. Климишин: Травень мi-матері. Вуличний рух. —	
Щебівок: Мама	12
Новинки з Централі:	
Опікуни української молоді в Бразилії. Запасний Фонд Нашого Життя	13
Вісті з Централі	14
Хроніка Округ: Округа Північний Нью Йорк	14
Річні Збори	20
Замість квітів. Посмертна згадка: А. Маційовська	21
СФУЖО:	
З'їзд Генеральної Федерації Жіночих Клюбів	22
Посм. згадка: Х. Пекарчук	23
Зустріч із М. Бек. Дитячий садочок	23
Українська вишивка: Вишивана блюзка	24
Наше харчування: Холодні перекуски на різні okazji. Куховарські назви	25
Нові книжки: К. Штуль: Поворот. Л. Биковський: Книгарні — бібліотеки — академія	25
Our Life:	
Famine in Ukraine—1933	26
V. Symonenko: The Court Newsletter	27
What to Read: Chornovil Papers	28
Нашим малютам:	
М. Жижка: День Матері	29
К. Перелісна: Не дозволю	29
П. Кізко: Як мені допоміг їжак	30
К. Перелісна: Що подарую?	30
Г Чорнобицька: Біжімо у садок. Господня	30
М. Тарнавська: Цікаве життя жінки-антрополога	31

Наше Життя

РІК ХХХ

ТРАВЕНЬ, 1973

Ч. 5

МАТИ

Люляй, люляй, сину!
Вкрию ніжки, плечі.
Тінь поклавши синю,
День схилився над вечір,

Ходять дрімки впарі,
Місяць — під горою:
Принесуть китарик
З ітки дорогої.

Покладуть зненацька
Точену кулю,
Шаблю ще й козацьку
Люляй, сину, люляй!

**

Я вигладжу турбот сліди.
Йдуть друзі — ти іди!
Чи матері заборонить,
Щоб не продовжити хоч мить?
Щоб не припасти до стремен
З словами ніжними, як лен?
Благословінь не дати на путь?
Хрестом не огорнуть?

**

Давно затерся слід копит.
Давно вже коні продудніли.
А далечей очам не спить,
Не дохилити сліз дозрілих.

Якби хоч здалеку узріть!
Якби вітри відтіть подули!
Якби зійшла щаслива мить!
Пішли, пішли і не вернулись.

І, може, впали вже сини.
Мій Боже! Серце — крига
Щитом Господнім заслони,
Пошли Архистратига.

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА

(Із збірки „Гусла“)

ТРАВНЕВЕ

У місяці травні святкуємо День Матері, а теж віддаємо честь і звертаємо свої молитви до Матері Божої.

Американська вчена-антрополог д-р Маргарет Мід, про яку знайдете статтю в цьому числі Н. Ж., твердить, що на сьогоднішній розрив поміж поколіннями („дженерейшен ген“) великий вплив має те, що сім'ї відсторонили від себе бабунь і дідусів. На її думку, тільки співжиття трьох поколінь дає дітям, молодому поколінню, можливість пізнати те, що було, зрозуміти те, що є і що буде. Про себе саму ця відома вчена каже, що близьким взаєминам із своєю бабунею багато завдячує, навіть те, що вона своїми стремліннями, званням, світоглядом набагато випередила жінок свого покоління. Відсунення бабуні і дідуна поза рамки сімейного життя — це кривда не тільки для них, але й для молодого покоління.

Пошана для старших — це наша традиція, яку тепер, по правді, часто піддержуємо для зовсім практичних цілей, коли бабуна і дідусь виконують обов'язки дитячих опікунів, заступаючи батьків. Алеж співжиття з ними повинно продовжуватися незалежно від того, чи потрібна і корисна нам їхня поміч і присутність у нашому домі. Особливо гаші старання про збереження української ідентичности можуть мати доброго союзника у поколінні натріархів нашої родини. Тож у місяці травні китиця квітів не тільки матерям, але й бабуням, а в червні — дідуням!

Цього року, разом із цілою спільнотою, відзначаємо 100-ліття існування Наукового Товариства ім. Шевченка. Цікаво, а певно не всім відомо, що співосновницею НТШ, а теж тою, що дала матеріяльну базу для постанови цього Товариства, була жінка — Єлисавета Милорадович. Тож святкуючи 100-ліття НТШ, розказуємо у „Нашому Житті“ про цю незвичайну жінку.

Трагічна 40-ва річниця голоду на Україні припадає на цей рік. Голоду, який не був наслідком неврожаю, а свідомим і пляново переведеним задумом знищення народу. Новеля „Хліб“, яку знайдете на цих сторінках — не видумана. Її авторка пише до редакції: „Знайшла я писану ще дома новелю-правду про голод на Україні. Місце і події, розмова між робітниками — правдиві. З часом затирається гострота переживань голодних людей, бо тут на еміграції небагато є таких, хто той голод пережив, або хоч чув чи бачив“.

Свідомість, що це реальна подія, що загострює потрясаюче враження цієї „новельки-правди“. Алеж чи треба, чи можна допустити до того, щоб час усе загладив?

Наше привітання

ДЛЯ БЛАЖЕННІШОГО
ВЕРХОВНОГО АРХИЄПІСКОПА
КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО

Ваше Блаженство!

Просимо прийняти від Союзу Українок Америки і всього нашого членства найсердечніше привітання з нагоди святочної і знаменної події — відвідин країни нашого поселення — З'єдинених Стейтів Америки. Саме тепер, у ту важку пору, коли наш віруючий український народ зазнає важких переслідувань за визнання святої Віри Христової, тепер, коли Українська Католицька Церква на Рідних Землях приречена на життя у катакомбах, а її вірні пастирі проходять важкий тернистий шлях страждань, а багато з них уже життя своє віддали за віру свою, — Ви, Ваше Блаженство, твердо і незломно обстоюєте права Української Католицької Помісної Церкви. Ви змагаєтесь за повне визнання її зовнішнім світом і за завершення її Патріархатом.

Ваш тріумфальний об'їзд наших поселень у вільному світі підносить на вершини пригноблений не раз дух українського поселення поза межами Рідного Краю, Ваш незрівняний приклад твердості віри й витривалості скріплює нашу віру й заохочує нас до дії. Українське жіноцтво, об'єднане в США, вірне своїй Церкві Христовій, завжди діяльно підтримувало Ваші високі почини в напрямку утвердження Помісності Української Католицької Церкви. І тепер, скріплені духово Вашою появою серед нас, ми слідуватимемо Вашим Вашим Блаженством, шляхом аж до завершення нашої Церкви Патріархатом.

Бажаючи сил і міцного здоров'я молимо Господа послати Вашому Блаженству — многая і блага літа!

З найглибшою пошаною і відданістю

Головна Управа
Союзу Українок Америки

З Головної Управи СУА

По Річних Зборах Гол. Управи СУА

Громадський рік 1972/73 — це рік між Конвенціями. У 3-річному відтинку часу він найвидатніший. У ньому зарисовуються не тільки тенденції нової Гол. Управи, а слідні висліди нових змагань і починів. Тому цей між-конвенційний рік знаменний для цілої каденції. Вислід його скаже нам, чи і наскільки була успішна дорога, якою йде тепер Союз Українок Америки.

Носієм і промотором цього напрямку є Екзекутива СУА. Тому вистачить насвітлити її ідеї й почини, щоб зрозуміти її настанову. На Річних Зборах Гол. Управи, що відбулись 7—8 травня 1973 р. у Філядельфії, увидатнилось її прямивання.

Напрямок дії уже був намічений у першому році. Тоді то постановлено перебудувати програму нашої організації з її дещо емоціональним змістом у цілеспрямовану, міцно пов'язану громадську одиницю, яка була б відповідальна за певні відтинки нашого життя і мала в нашій громаді справді рівнорядне становище. Така перебудова вимагала різних заходів, що мали б здійснюватись у певній черговості.

Щоб притягнути до того завдання й інші членки Гол. Управи, постановлено включити в нього Окружні Ради. Вони є провідним чинником у наших Округах (їх є тепер 8), отже повинні тісно співдіяти при цій перебудові. Окр. Ради, як посереднє звено між Централією й Відділом, відіграють при тому важливу роль. Виразом цієї нової тенденції є окремий З'їзд голів Окр. Рад, що відбувається щороку восени.

Другим ступенем нового прямивання є впорядкування звітності. Через легковаження цієї діяльності не мали ми належного перегляду нашої праці. Тепер змагаємо до точності й доцільності у наших звітах, щоб вони давали вислід при найменшій витраті часу. Це вимагає певного зусилля і

ще не всюди його зроблено. Але вже слідна настанова це досягнути.

Третім кроком є — впорядкування нашого статуту. Це здійснено ще за попередньої каденції, але не переведено в ньому потрібних змін. Тепер ідуть заходи це здійснити, як і встановити правильники для різних функцій. Праця організації зрізничковується (комісії) і такі посібники дуже потрібні.

Четвертим і найтруднішим етапом у цій перебудові є — переміна нашої господарки. Вона мала б освідомити нашому членству наше зобов'язання супроти власної програми. До тепер членство не мало належного відношення до того, а давало пориватись загально-громадським кличам, або працювало для місцевих потреб. Рахункові звіти виказали, що тільки 26.06% приходів наших Відділів ідуть на завдання нашої власної організації, а велика більшість на інші цілі. Це дуже обмежувало спромоги нашої організації й не сприяло її ростові. Отже в тому напрямку Екзекутива повела освідомні заходи, спрямовуючи увагу членства на поважні здобутки СУА — журнал НАШЕ ЖИТТЯ і Музей. Створено Запасовий Фонд Нашого Життя і скріплено Фонд Музею СУА.

Для скріплення праці Екзекутиви СУА, яка проживає частинно у Філядельфії, а частинно в Нью Йорку — пороблено старання придбати там свою домівку. Таку вдалося досягнути в будинку кред. кооп. „Самопоміч“ при 108 2-га Евню. Там знайшла своє приміщення також редакція журналу. Отже маємо вже в нашій Метрополії свою станицю, що напевне стане цінним громадським осередком.

На річних Зборах Гол. Управи обговорено передусім поодинокі діяльності праці СУА, щоб референтки, які розкинені по цій країні, могли з'ясувати свої пляни і порадитись щодо труднощів. Але

ЄЛИСАВЕТА СКОРОПАДСЬКА- МИЛОРАДОВИЧ

У 100-ліття Наукового Товариства ім. Шевченка

XIX століття дало нам Шевченка, Лесю Українку, Лисенка, Франка, Грушевського — великих письменників, композиторів, політичних провідників різних відтінків, діячів культури обабіч Збруча. Воно принесло знесення кріпаччини, звістило еманципацію жінок у всіх прошарках суспільства. Принесло теж великі постаті на церковному полі, особливо на західних землях. Народ виявляв живучість у різних ділянках життя. Алеж рівночасно московський окупант протидіяв позитивній течії та живив різних засобів репресії проти тих, які не асимілювалися.

Після століть московського, польського і мадярського панування на наших землях, чимало наших провідних людей, відповідальних перед історією, втратили зрозуміння для справ України. Все ж таки жили ще тоді на центральних землях України численні нащадки української провідної верстви. Деякі роди, в тому рід Скоропадських, зберігали прив'язання до рідної традиції і були свідомі відповідальності за долю батьківщини.

Батько Єлисавети, Іван Михайлович походив з лінії генерального бунчужного Василя Скоропадського, рідного брата гетьмана Івана Скоропадського. Він був маршалком полтавської губернії та визначним культурним і громадським діячем. Дбав про освіту і причинився до заснування цілої низки шкіл та гімназій в Україні. Брав визначну участь при визволенні кріпаків.

тлом до цих нарад були напрямні Екзекутиви. В кожній ділянці позначувалась уже намічена перебудова організації. Хоч вона тільки в початках і проходить повільно, проте провідні одиниці уже зрозуміли й підхопили її. Отже буде питання часу і певних зусиль, щоб вона закорінилась.

Л. Бурачинська

Мати її, Єлисавета Петрівна походила з роду Тарнавських, фундаторів Українського Національного Музею в Чернігові.

Монографії про Єлисавету Милорадович нема. Її біографом був О. Кониський. Для цієї статті матеріал черпаний з різних згадок про неї, головню із статті Д. Дорошенка „Хліборобська Україна“ 1924—1925 (ст. 284-288).

Єлисавета Іванівна Скоропадська-Милорадович народилася як псада Д. Дорошенко, 1830 р. Інші подають як дату її народження 1 січня 1832 р. Родилася вона в Качанівці, Борзенського повіту. Дитячі роки і молодість провела в Тростянці, Прилуцького повіту, в чудовому козацькому, старинному дворіці свого батька. Палата Скоропадських була, як кажуть, повна пам'яток славної козацької давнини. Вздовж алеї, що вела до палати, стояли з обох сторін старі козацькі гармати. Там то гостював у Скоропадських Тарас Шевченко.

Брат Єлисавети був батьком гетьмана Павла Скоропадського.

В Україні панувала тоді тяжка тьма. Кличем було Валуєвське „не било, нет і бить не может“ У той час, коли ніхто не мав відваги піднести слова протесту, проти велетенської сили московської імперії, слаба тілом, але сильна духом Єлисавета Скоропадська Милорадович станула з гордим визовом „Україна є і буде“. Як пише проф. Євген Онацький („Мала Українська Енциклопедія“ — 1961 р., Буенос Айрес), Єлисавета Милорадович мріяла про відновлення гетьманату, а на це становище камітила героя кавказьких воєн генерала Ермолова. Справа ця набрала такого розголосу, що попала на сторінки закордонної преси. Хтось з охоронців існуючого ладу, з-посеред полтавської бюрократії, якій сіллю в оці було мазепинство Милорадовичевої, написав допис до газети „Ендепандак

Наше привітання

ЮВІЛЕЙ ВЛАДИКИ МСТИСЛАВА

Ваше Високопреосвященство!

Головна Управа Союзу Українок Америки вітає Вас з нагоди Вашого 75-літнього ювілею від усього свого членства. Ми глибоко відчуваємо це радісне піднесення, що огорнуло українську громаду з приводу того. Адже тепер в Україні іде важке переслідування нашої Церкви, де немає змоги заступитися за її долю отверто, де атеїстичний режим намагається зломати духа нашого народу. Тому то особливого значення набирає життя Української Церкви поза межами Батьківщини. У Вашій особі, Ваше Високопреосвященство, бачимо міцну опору Христової віри і витривалого борця за права Української Православної Церкви та за права українського народу в Рідному Краю. То ж просимо Господа післати Вам, Ваше Високопреосвященство, сил і міцного здоров'я для Вашої важливої і високо благодійної діяльності та скріпити також паству Вашу у боротьбі за долю і волю нашого народу і за святую Христову Церкву в Україні й поза її межами.

На многії літа, Владико!

З глибокою пошаною й відданістю

Головна Управа
Союзу Українок Америки

Бельж“ Анонімовий автор писав: „Шириться чутка, що відбуваються в Полтаві жіночі збори під головуванням жінки, говорять, дуже видатної. Там будуть вимагати відскремлення Мазепиної Малоросії, на чолі якої вони поставлять гетьмана, як це було за Мазепи“ (Іг. Лоський в „Ділі“)

Дім Милорадовичів у Полтаві вславився своєю гостинністю. Доброта і привітність цього подружжя зробила його серед тодішнього лівобережного громадянства дуже популярним.

Цікавий інцидент з життя Єлисавети Милорадович трапився у Відні, де вона перебувала для лікування свого сина. На початку 1868 р. вона познайомилася з організа-

Герб роду Скоропадських
Coat of Arms of the Skoropadsky
family

тором і першим головою віденської „Січі“ Анатолем Вахнянином. Про цю зустріч згадував Вахняних у своїх „Споминах життя“, які Кирило Студинський видав 1908 р.:

„Білозерський впровадив мене, — оповідає Вахнянин — в хату Єлисавети Милорадович. Вона мешкала при Бекерштрассе. Була це багата пані, українська патріотка. Вона подала мені рукопис „Послання“ до „Зорі“ — сербського товариства і просила, щоб я цей рукопис видав на її кошт друком у Відні під псевдонімом. Я вволив її волю. При цій нагоді я міг розказати їй про наші національні заходи, як у краю, де видавано тоді „Правду“, так і у Відні. З розмови вийшло, що треба б доконче у Львові заснувати свою друкарню, де можна б друкувати все те, чого у Росії не вільно. Милорадовичка зобов'язалася придбати грошей на друкарню у Львові. З того часу я бував у неї досить часто та з нею пережив одну цікаву історію. Вона спонукала мене, щоб я товаришив їй на масковий бал у Блюменсалле. Вона перебралася за фортуна, а мене переодягнула в костюм Гермеса. Коло 11 год. вночі ми поїхали на маскараду. Милорадовичка гарного росту і світова жінка, похожа була в костюмі дуже на тодішню віденську артистку Гайслінгер. Ми проходили вальс, коли нараз приступив до нас архикнязь

Леопольд і нав'язав з Милорадовичкою розмову по-французьки (якої я не розумів). Архимандрит дуже цікавився особою замаскованої Милорадовички, що говорила по-французьки гарним паризьким акцентом, а згодом став говорити по-німецьки та здивувався, що маска знала і цю мову. Він запитав Милорадовичку по-німецьки:

— Знаєш мене, гарна маско?

— Чому ж не мала б я тебе знати, — відповіла Милорадовичка. — Адже ти є Абсалон з-під Садової. Справжній Абсалон повісився під час утечі на дереві на своїм довгим волоссі, а ти тільки задраснув собі чоло.

Натяк на легкий стріл у голову, який дістав архикнязь у прусько-австрійській війні. Милорадовичка у дотепі сказала, нібито він, утікаючи, задерся об гіляку. Архимандрит, ображений цим дотепом, сказав:

— Забуваєшся, гарна маско! Подумай, що я маю до свого розпорядження поліцію!

Милорадовичка не злякалася цих слів і відповіла:

— Мушу тобі сказати, що я з Наполеоном, проходжувалася на королівських балах, а коли йому сказала неприємне слово, він завжди вмів мені дати розумну відповідь, що я, як жінка, мусіла мовчати. Скажи мені також якийсь розумне слово

По цих словах архикнязь розгніваний відступив від нас, але велів слідити, хто під маскою криється. Ми пішли до буфету і засіли до перекуски. Небаром сів біля нас старий генерал, підслухував нашу українську розмову, якої не розумів і старався заговорити до Милорадовички. Але вона, зміркувавши наміри генерала, відправила його різко. Згодом, по генералі, нав'язався до нашого товариства молодий офіцер-гусарин у малярським костюмі. І того вона легко відправила. А ми, бачачи, що нас слідять також скоро забралися до виходу, сіли у свою повозку та веліли везти себе у Пратер. Але за нами їхав безнастанно другий візник. Куди ми не скручували — він слідом гнав за нами. Тоді з наказу Милорадовички пустився наш візник знову до міста і гнав уже шалено. Цим спосо-

бом втекли ми від погоні й повернули в Бекергассе.”

Згодом уже 1869 р. Милорадовичка відвідала Вахнянинів в їхній хаті, а він ревізував її в Європейському готелі, де познайомився з її чоловіком і де знову обговорювали справу окремої друкарні.

На початку 70-их років Єлисавета Іванівна овдовіла. У неї за-

Єлисавета Іванівна Милорадович,
родом Скоропадська
Yelisaвета Myloradovych, patroness
of the Shevchenko Scientific Society

лишився єдиний син Григорій, що служив у російській дипломатичній службі і був у 1885 р. аташе при російському посольстві в Парижі. Він помер уже за большевиків на станції Микошин.

Милорадовичі були дуже багаті. Єлисавета проживала літом у своїм маєтку Санжари під Полтавою, а зимою завжди в Полтаві. Тут познайомилася з гуртом українських патріотів, на чолі якого стояв Дмитро Пильчаков, колишній член Кирило-Методіївського братства. Під впливом людей з цього гуртка в неї, як каже її біограф Олександр Кониский, „природній національний інстинкт розвинувся до високого ступеня свідомости, і вона стала великою

Герб роду Милорадовичів
Coat of Arms of the Myloradovych family

українською патріоткою. Вона пристала до української громади в Полтаві, брала участь в усіх заходах громади на полі культурно-національним і її господа була справжнім українським салоном у Полтаві“

Автор допису до львівської „Правди“ з приводу її похорону 1890 розповідає, що коштом Єлисавети Іванівни видано в Полтаві граматку Золотова (перероблену Стронініми) і 4 українські Пропісі Кониського. Коли в Основі обізвався голос Костомарова про збирання коштів на видавання книжок для народу, Єлисавета Іванівна внесла й туди чималу лепту. За ті гроші видано „Арифметику“ Кониського, „Оповідання з св. Письма Опатовича“. Російський уряд заборонив далі видавання і зібрані гроші Костомаров повернув у фонд на премію за найкращий словник української мови. Багато допомогала вона недільним школам, найбільше дівочим. Одну дівочу школу в місті, другу мішану на передмісті Павленках і щоденну хлоп'ячу (вечірню) організовану Кониським і Томашевським — Єлисавета Іванівна удержувала власним коштом; сама ходила по школах, сама вчила дітей і найбільше любила після школи співати гуртом з школярами. Коли в Полтаві зорганізувалося доволі шкіл, то до шкільної ради вибрано репрезентанткою Єлисавету Милорадович.

За запомогою Єлисавети Іванівни, загальна рада організувала була „Народно бібліотеку“ (чи-

тально). Також при організації відчитів та вистав для народу Єлисавета Милорадович брала активну участь. Рівнож власним коштом удержувала школу в селі Рибцях. Від московської адміністрації ця акція, а особливо сама Єлисавета зустрічала великі перешкоди і прикrostі, зокрема від губернатора Волкова і жандармського полковника Белова. Вони добились того, що вже 1862 р. міністер Валуев позакривав недільні школи (в тих школах вчили українською мовою) і заборонив театральні вистави.

Репресії, щодо українського руху які почалися в Росії з 1863 р., примусили українських діячів звертати більшу увагу на Галичину і саме 100 років тому, згідно з волею Єлисавети Іванівни, у Львові заснували Товариство імени Шевченка. Вона подарувала велику суму грошей на ту ціль (20,000 австрійських корон). Наукове товариство у Львові хотіли назвати просто — „Галицьке Наукове Т-во“, але Єлисавета Скоропадська Милорадович виразно зажадала, щоб воно було назване іменем найбільшого сина України, Тараса Шевченка. Воно поставило собі метою видавати книжки і часописи, піддержувати літературні й наукові видання. За гроші подаровані Єлисаветою Милорадович закуплено друкарню, яка стала основою Товариства. В 1829 р. Товариство було зреформоване і стало за короткий час справжньою українською Академією Наук.

Ціле своє життя Єлисавета Милорадович віддавала справам добродійности. Ще як було скасовано кріпацтво, вона подарувала кожному своєму бувшому кріпакові по одній десятині землі на душу, окрім того, що припадало по реформі за викуп. Вона допомогала полтавській гімназії та іншим школам. Починаючи від 1878 р. до своєї смерті вона була головою Добродійного Товариства у Полтаві та його щедро обдарувала грошми і садибою.

Її смерть з 14—15 березня 1890 р. викликала загальний жалє серед українського громадянства. Кілька років пізніше, автор її біографії писав: „Доки Єлисавета І- (Закінчення на обкладинці)

Наша обкладинка

Сьогодні на обкладинці **Юрій Зміборець** — розпис на склі, XIX стол. У малюнках на склі майстри клали основний контур рисунку темною фарбою, а проміжки між контурними лініями заповнювали непрозорими кольорами. Малюнок виконувався з-зду. Ця техніка виконання творів була особливо поширена на Прикарпатті. Малюнки на склі виконує залюбки відома на цьому континенті малярка Слава Сурмач.

Свято Юрія, Юрая-Рая, Ірія було третім, після Великдня та після „Провід“, стародавнім дохристиянським святом наших предків.

Казали: „В сій день сходить весна на землю“, або: „Перед тим тільки її викликали, виглядали, зустрічали, тепер вона вже тут. Юрій, або Юрай, Урай, Рай — це той воротар, що відмикає небо на дощ“.*

**А як затрубив пресвятий Юрій —
Зазеленіли гори, долини, —
Гори, долини ще й полонини.
Пішли голоси по всіх низинах,
По буковинах, по всіх низинах,
Та по річинах, по керничинах.**

**Усі низини зазеленіли,
Всі буковини сі зашаріли.
Та зозулечки повилітали,
Повилітали, защебетали,
Усі ся річки порозмерзали,
Усі кернички повиповняли,
Пообцвітало все латяттям.
Та всі овечки та й забляєли,
Усі ся вівчарі ізрадували*.**

Згідно з християнською релігією, св. Юрій, великомученик і переможець, походив із знатного роду з Кападокії, займав видатне становище у війську. Згинув як мученик за віру. Його ім'я вважалось княжим і більш десяти українських князів носили це ім'я.

Його залюбки вибирали своїм патроном лицарі, козаки, молодь. В Україні багато церков носить ім'я св. Юрія.

Одна з легенд каже, що цей лицар на білому коні вбив триголового дракона-змія, рятуючи від нього царівну. Може тому вважали його опікуном жінок, особливо молодих і дівчат, які моляться до нього, щоб дістали добрих женихів.

* М. Грушевський: „Історія української літератури“, том I, Київ-Львів, 1923 р. Стор. 183.

Потяг опізнався на півтори години. Повідомлення про кількість вільних місць ще не поступило, і пасажирська каса була зачинена. Дошило Почекальня третьої класу була переповнена, і гудіння від голосів нагадувало бджільник. Шасливіші сиділи на лавках, яких було лише три на цілу залю, а решта сиділи або лежали просто на підлозі.

Брудні, обдерті хлопчиська шастали поміж людей, уважно приглядаючись до сплячих.

— І коли вже той потяг прийде? — промовив один з сидячих на підлозі. — Оце, втретє чуємо — спізнєння на півтори години, а сидимо вже другу добу! . . . Сестра писала з Донбасу. На працю там можна влаштуватися, може б від голоду врятувався, а то, сиди тут. Все не так, як хотілося б! — Він тяжко зітхнув і замовк.

— Скажіть прошу, товаришу, чи можна тут щось купити? Чи при станції є базар? — запитав один з сидячих на лавці. — Я хворий на легоні й їду лікуватися, та не маю нічого їсти з собою, а їсти так хочеться! Зайшов було до буфету, мене звідти прогнали.

— То буфет не для таких як ви або ми. — зауважив його сусід. — Там можуть їсти лише військові і відповідальні партійні робітники.

— Кажете, їсти хочете! . . . Тепер більшість людей хоче їсти. Базар розганяють, а ці будки зачинені і вдень і вночі, бо там ніго немає. На базарі теж тяжко щось купити, хіба холодцю навареного з людей.

— Як з людей?

— Та ви мабуть не тутешній, що не знаєте, з чого варять тепер холодець? Котів та собак уже давно поїли, а тепер варять з людей. Ви не заходьте далеко від станції, бо не подивляться, що ви худий.

Розмову перервав крик з протилежного кутка залі

— Ти куди? От, я тобі!

Думаєш що сплю?!

Лежачі заворушилися, піднявся

ще більший галас. Хтось крикнув: — Лови його!

Але ніхто не встав і нікого не ловив. Дош устух. Надворі наче посвітлішало. На обрії почервоніли хмари. Подавало надію на добру погоду наступного дня.

— Кому на Знам'янку, готуйтеся до потяга! — оголосив черговий по станції.

Ті, що не мали квитків, поспішали до каси. Біля каси утворився катовп. Кожний сунув гроші у віконце. Касир щось кричав, але його ніхто не слухав. Люди з вузликками, клуночками зібралися біля дверей, чекаючи дозволу на вихід. На пероні появилася черговий по станції. Двері відкрилися. Юрба сунула на перон. Переповнений потяг в'їхав на станцію і зупинився, чмихаючи парою, закриваючи брудний перон і обдертих людей на ньому. Кожний намагався пропхнутися у вагон. Ті, що вже були у вагоні, кричали, що немає місць, але люди все ж лізли. Хоч одну ногу поставити. Замурзані хлопчиська і собі крутилися тут, вишукуючи вільного і вигідного місця під вагонами.

Перон опустів. Черговий по станції дав сигнал, і потяг рушив. Люди у вагонах почали вигідніше влаштуватися, хто на лавках, хто на полицях для багажу, а дехто й у проході між вагонами — всюди, де тільки знаходили місце. Розглядаючись по вагоні, можна було бачити виснажені обличчя людей, переважно робітників, які працювали на заводах і по закінченні зміни їхали додому. У кожного був вузлик або скринька, в якій вони везли хліб — свій пайок, одержаний або куплений у крамниці того заводу, в якому працювали. Цю дорогоцінну річ вони тримали при собі, міцно притискаючи до грудей, щоб ніхто не вкрав. Один з робітників в старому подертому одязі, з довгим брудним волоссям, яке вилазило з під подертого картуза, раз-у-раз совав брудними порепаними руками в торбину і виймав звідти крих-

ту хліба, обережно вкладав у рот, облизував брудні пальці і, стуливши очі, з насолодою смакував.

— Дивись, Паньку, ти доки доїдеш додому, то весь пайок з'їси! — сказав сусід.

— Віриш, брате, коли б хата була ближче, а то доки доїду. То за цих кілька кілометрів так намучуся над цим хлібом. Коли б не діти, то мабуть, за хвилину прокотив би увесь. Ех! І життя ж собаче!

— Рано встаєш, а приїдеш пізно і не маєш часу навіть хліба вволю наїстися!

— Ти шо, п'яний чи дурний?!

— Чи думаєш, що ти сам тут сидиш? — обізвався хтось.

— Я бачу, що цей сусід теж не більше наїджений, як і я! — відповів Панько. Гірка усмішка промайнула на його вустах.

Колеса вагонів одноманітно відбивали такт по стальних рейках: — цок-цок, цок-цок. . . З кутків вагону вилазили тіні, піднімалися під стелю, наче б то простягаючи руки, щоб схопити в свої обійми ліхтар, який ледь-ледь миготів на середині вагону. Дехто з сидячих куняв, похитуючись то в один то в другий бік. Кондуктор двічі пройшов по вагону, позаглядав під лавки і звернувся до людей:

— Прошу уважати на свої кишені та клунки, бо за тими бахурами не вгледити! Сотками вештаються. — Він ще раз оглянув вагон і вийшов.

У Півгородній знову ввійшли пасажири. Стало ще тісніше. У вагоні було жарко, дарма що потяг не опалювався. Хтось спробував відчинити вікно, але сидячі на підлозі заперотестували:

— Кому жарко, хай іде на буфер! Там досить свіжого повітря!

Знічев'я з сусіднього вагону почувся страшний крик:

— Уб'ю, падлюко! Як собаку уб'ю!

— Пустить мене!

— Уб'ю!

— Не бий його, він ще дитина!
— Не смій бити!

Вздвг вагону біг хлопчина років десяти з розбитим обличчям. Кров лилася на подерту сорочку.

— Держіть! Держіть його!
— Уб'ю проклятого!
— Та держіть же!

За хлопчиком гнався робітник років п'ятидесяти, а інші робітники бігли за ним і намагалися стримати його. Пацько перейняв хлопчика і затулив собою.

— Постривай, товаришу! Не маеш права так бити дитину!

— Не маю!? — він має право красти мою пайку хліба? В мене дома восьмеро дітей і жінка хвора! — Дядечку! Батечку рідний! Прощу, не дайте убити! Дядечку! Я не злодій! Я не хотів красти. В нас дома лишилися ще дві сестрички і маленький братчик. Тато і мама та дві сестрички померли в цьому тижні. Я хотів урятувати моїх сестер і братика від смерті та й поїхав з хлопцями до міста. Напросив там трохи а міліція все забрала в мене. З чим я мав вертатися? Тоді я і вирішив украсти ваш хліб. Я не подумав, що у вас можуть бути такі самі голодні діти, як і я!

— Простіть мені. — Божуся, помру, а більше ніколи не крастиму хліба! — хлопчик плакав, розтираючи сльози, кров і бруд по лиці, а з ним плакали всі у вагоні.

— Боже, зглянься над нами! До чого ми дійшли?

— Гірше за дикого звіра стали. І де таке бачено, хто повірить?!

— Нема що їсти! Весна надворі, а сіяти нема що.

— У сусідньому селі, — обізався один з робітників, позавчора активісти замордували всю родину. Чоловік десь дістав мішок зерна, привіз до хати та й закопав у клуні, а сусід підгледів і доніс. Так вони прийшли вночі, заставили викопати зерно і в тій же ямі постріляли — його і жінку, а дівчинку восьми років живу вкинули в яму і засипали землею. — А у нас . міліція заарештувала одних. Дітей своїх порізали та й поїли.

— У містах також не ліпше. Кругом на вулицях лежать пухлі — продовжував третій.

— Чи мертвий, чи ні, а міліція всіх скидає в яму.

На Запасовий Фонд Нашого Життя

Знов проминуло два місяці від останнього звідомлення. Подаємо пожертви Окружних Рад і Відділів СУА на Запасовий Фонд Н. Ж.

Рівночасно пригадуємо, що ряд Відділів уже зложили суму 500 дол. або й більше на цей Фонд. Це е — Окружна Рада СУА з Ньюарку, 1 Відділ із Нью Йорку, 33 Відділ із Клівленду, 43 Відділ із Філядельфії, 47 Відділ із Рочестеру і 82 Відділ із Бронксу. Найбільшу пожертву зложив 64 Відділ із Нью Йорку, даючи 1,000 доларів.

Отже в березні й квітні 1973 р. на Запасовий Фонд пожертвували:

Окр. Рада СУА, Філядельфія Галина Царинник, голова	180.00	59 Відд. СУА, Балтимор, збірка Анна Стельмах, голова	105.00
11 Відділ СУА, Трентон Оксана Микитин, голова	100.00	74 Відділ СУА, Шикаго Олена Турула, голова	100.00
43 Відділ СУА, Філядельфія Ірина Мамчин, голова	100.00	76 Відділ СУА, Воррен Оксана Омецінська, голова	50.00
49 Відділ СУА, Бсфало Марія Паньків, голова	100.00		

ЕЗЕКУТИВА СУА

Клижемо!

Бажаючи побудувати тривкі основи під журнал „Наше Життя“ Екзекутива СУА створила Запасовий Фонд. Пожертвами Відділів створимо підставу, на якій наш журнал зможе певно розвиватися й існувати.

Бажаючи причинитися до Запасового Фонду й у відповідь на заклик 47 Відділу СУА — складаємо 500 дол. на ту ціль і кличемо ті Відділи, що в спромозі зложити таку ж суму.

Управа 43 Відділу СУА ім. Олени Пчілки у Філядельфії

— Простоїш цілу ніч за хлібом і з нічим ранком ідеш на роботу.

Так нанизувалися події, що відбувалися на весні 1933 року.

— Сину! На тобі половину моєї пайки, тобі і твоїм сестрам та братові! — сказав той, у кого хлопчик украв хліб. — А другу половину, віддам своїм. Та прости мені, що я так дуже вдарив тебе.

— Дядечку! Спасителю мій! — Я вік не крастиму! Я молитимуся за вас!

Хлопчик схопив руку робітника і почав її цілувати. Робітник вийняв з кишені брудну хустину і почав обтирати кров і сльози на обличчі хлопчика. Хлопчина забув про біль і кров. Тримав хліб у руках, він дотуляв його до вуст, нюхав, притуляв до грудей і час від часу лизав.

— Чому ти не їси? З'їж трохи.

— Ні, я буду їсти разом з моїми сестрами і братиком! — відповів хлопчик. — Вони чекають на мене. Ой! які ж вони раді будуть! Спасибі вам, дядечку. Ніколи не забуду! Скільки житиму, буду за вас Богу молитися!

— Вже й додому недалеко. Треба збиратися.

Потяг притишував хід. Почався рух у вагоні. Готувалися до виходу. Ліхтар загас. Їдкий сморід видав очі. Сірий ранок заглядав у вікна вагону.

Обережно притискуючи хліб до грудей, хлопчик разом з іншими посувався до виходу.

Сірі тіні розпливалися в сірому тумані квітневого ранку.

Україна, квітень 1938 р.

ДЯКУЄМО...

На наш заклик подарувати нам давні числа і річники „Нашого Життя“ відгукнулася п-ні Людмила Сердюк із Трентону і пожертвувала цілий комплет за рр. 1954—1971. Завдяки тому ми могли скомплетувати річники й обдарувати ними університетські бібліотеки в Канаді. Щиро дякуємо!

Редакція „Нашого Життя“

Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестає вчитися, хоча б зовні він і здавався бездіяльним.

З афоризмів Гр. Сковороди

Минуло п'ять літ, як Ви нас покинули. І десять літ з того часу, як я з Вами познайомилась. Тільки десять літ — чи аж десять літ — не знаю, що вірніше. Здається, що знала Вас дуже довго, як рідну маму. А ми ж усього двічі бачились, кожного разу кілька годин, а решта приятельства йшло в листуванні.

Отак промовляю я до Марії Павлівни Юркевич, ніби пишу їй ще одного листа. Ми познайомились із нею так, як я із своїми найкращими друзями познайомилась: при громадській роботі. Вона запросила мене написати їй щось для її „куточка“ в „Нашім житті“; з одного разу прислала якийсь дитячий віршик, і з того часу ніколи їй не відмовляла. Як Марія Павлівна просить — щоб не було, я напишу, і саме те, що їй потрібно. І ще й слухалась, як вона мене прсхала те чи інше змінити і не „огризалася“ так, як до інших редакторів.

Ну, бо як можна було відмовити такій розумниці, такому захоханому в свою працю педагогові, людині з таким великим і люблячим серцем? Її можна було тільки підтримувати, бо інакше було б соромно мені й іншим. Коли я з нею познайомилась, їй уже наближалась вісімдесятка, а з вики одного поздоровлювача в жур-

налі трапилась помилка — написано було, що їй уже вісімдесят п'ять літ. І я, „нічтоже усумнялася“, з вісімдесятип'ятиліттям її і поздсровила! Марія Павлівна в наступнім листі спростувала помилку, і я не знаю, чи була вона так, як всі інші жінки, ображена додаванням віку замість віднімання, чи може й рада була додати ті п'ять літ, щоб почванитись своєю осінньою красою — от, мовляв, скільки літ, а я он яка!

Проте, так, мабуть, не було, бо Марія Павлівна була страшенно скромна. Вражена прешою зустріччю з нею, я зауважила в однім репортажі, що вона — красуня, з її молодечими блискучими очима й чудовим срібним волоссям, що ще гарніше виглядало на фоні чорного оксамитного капелюшка (не хустки).

— От, що ви про мене написали! — Бідкалась потім Марія Павлівна. — Таж яка я красуня?! Я навіть замолоду красунею не була, от подивіться на знімки...

— Дивлюсь і бачу красуню. То ви, Маріє Павлівно, недобачаєте. Та вже ж за щось ваш чоловік вас поллобив...

— Ох, як то давно було!.. Нема вже мого любого, але є син; пише мені, книжки висилає, а нещодавно навіть щось солоденьке вислав... Ну, та й я стараюсь щось

йому туди передати, щоб знав, що є в нього мама.

Через кілька місяців після нашого знайомства ми вже почали листуватись не тільки про дитячі твори для журналу, а й про все на світі. Марія Павлівна неодмінно хотіла знати, де я була на вакаціях, просила фото прислати — хоч подивитися. І хоч їй самій було вже так багато літ, вона теж не була домосидом. За все своє життя стільки вона вивчила й виховала молодих людей, що, вирішивши, вони її не забули й наперебій запрошували погостювати в них. А недавня атака серця веліла бути обережною, далеко не їздити, та ще й автобуси дуже гецають на вибитих дорогах. Проте, Марія Павлівна не могла подолати спокуси і таки їздила в гості то в Нью Йорк, то до Клівленду. Там насолоджувалась квітами, тінню буйних дерев. А якщо була вдома, то й коло себе знаходила красу — навесні зацвітали коло вікна конвалії, її улюблені квіти, а пізніше п'янок пахли липи, що ними була обсаджена вулиця. Не дивлячись на свою лагідність і делікатність, Марія Павлівна була вимогливим редактором. Легенько підходила „обиняком“ і просила, щоб уточнити той чи інший образ чи вираз, бо дітям треба пояснювати точно і яскраво. То, на її думку, горобці не можуть „співати“, а тільки цвірінькати, то хлопчик почав навідуватись до школи з весни, а потім сказав восени, що вже рік минув з того часу — як же може таке бути? Одного разу вона мені поскаржилась, що в надісланім оповіданні вона не знайшла ніякого драматичного моменту, щоб маляр міг передати те малюнком. Мене вхопив сміх, я пишучи листа реготалась і пообіцяла, що в наступнім оповіданні або „джет“ приземлиться на самім порозі, або ведмідь ухопить хлопчика в обійми. Останню обіцянку я таки здійснила: в оповіданні про пікнік справді з'явився ведмідь (що втік із цирку, отже, на щастя, був не такий уже страшний, але цього ніхто не знав, і всі перелякались)... Як і слід було сподіватись, твір був належно ілюстрований до цього „драматичного моменту“.

Марія Павловна Юркевич у колі своїх друзів: зліва на право — Олена Чехівська, Ізидора Борисова, Надія Іщук і Марія Юркевич. — Світлина знята у Філадельфії.

Late Maria Yurkevych among her friends (first from right).

Відгуки

Марія Павлівна цікавилась громадським життям Філадельфії, по мірі сил учасала на імпрези, хоч дедалі більше втрачала слух, і це її змусило покинути свою улюблену педагогічну діяльність і зосередитись на журналі. Проте, вона розуміла все, що до неї говорили і навіть не перепитувала. Її жваві глибокі чорні очі не відривались від співрозмовця, і вона ніби серцем слухала. Цікавилась усім, але не поспішала засуджувати ті чи інші вчинки, а на мої запитання про деякі філадельфійські сенсації часом відповідала, що вона не добре чує, то як слід всього не знає.

Майже до кінця свого світлого, трудового життя Марія Павлівна не покидала праці. В останній рік пані Лідія Бурачинська їй помагала з усіх сил, щоб таки не розірвати цей тісний зв'язок твору і творця, а співробітники намагались вчасно і слухняно постачати матеріял. Але настав кінець — і тепер Марія Павлівна Юркевич — лише у наших спогадах.

А проте, не тільки в спогадах. Лишилась її традиція. Чи ж думала я, що кілька літ по її смерті мені судилося перейняти її обов'язки? Я відмовлялась, з багатьох причин мені було важко взяти це редакторство, але коли пані Лідія згадала, що справу Марії Павлівни треба продовжувати — я погодилась.

І от тепер листуюсь я з своїми авторами так, як колись Марія Павлівна із своїми... Але, правда, не так. Я намагаюсь бути такою, як вона, але мабуть інакша. В кожному випадку, і для мене мої співавтори — як своєрідна сім'я, — вони для мене живі люди, що з ними я хотіла б особисто приятелювати. Час і інші обов'язки не дають мені змоги виконати те, що я хотіла б, але в серці таке відчуття є, і я сподіваюсь, що мої дорогі колеги це відчувають. Вони також пам'ятають нашу любов Марію Павлівну і, з уваги до неї, добре ставляться й до мене.

Ні про що не турбуватись, ні за чим не турбуватись — значить, не жити, а бути мертвим, адже турбота — рух душі, а життя — це рух.

З афоризмів Гр. Сковороди

У Вістях з Централі в березневному числі „Нашого Життя“ мистецька референтка Гол Управи СУА Слава Геруляк писала про мистецькі виставки, які влаштовують Відділи СУА. Її вказівки найшли відгук, про що свідчить лист, який одержала вона від голови 12 Відділу СУА, Клівленд.

Дорога Пані Славо!

З приємністю читали ми в березневому числі „Нашого Життя“ Вашу відозву в справі відповідного рівня мистецьких виставок чи інших мистецьких виступів. Вітаємо ту ідею сердечно.

З нагоди Річних Зборів нашого місцевого Відділу УККА ми вислали до них письмо з нашими різними побажаннями, де, між іншим, запропонували щось подібне, а саме, щоб Відділ УККА покликав Комісію знавців, до якої різні організації, які виступають в американському світі, репрезентуючи українське мистецтво і т. п., зголовили б свій плян і дістали від даної комісії одобрення, що вони є правильно підготовані до виступу. Спонукали нас до того різні випадки в нашій громаді. Ще не знаємо, який вислід буде мати ця наша пропозиція.

Наші майбутні мистецькі почини будемо голосити у Вас завчасу.

Недавно відбули ми мистецьку виставку з маестром Я. Гніздовським. Ми вдоволені з перебігу, про подробиці напевно розкаже Едм маестро сам. Напевно приємно Вам буде почути, що більшу частину доходу з тієї імпрези ми призначили на Музей СУА.

Була ще в нас ідея влаштувати імпрезу про цей Музей, із ціллю запізнати з ним наш Клівленд. Можливо це зробить на осінь Окружна Рада. Наше питання: чи прийхала б пані О. Грабовенська з такою доповіддю?

Остаємось із щирим привітом —

Дарія Городиська
голова 12 Відділу СУА
ім. Ол. Пчілки в Клівленді

**

ЩЕ ПРО ПИСАНКУ

Запит Союзянки з Шикаго: Як далеко сягає писання писанок у минуле? В одному джерелі я знайшла, що від 13-го стол., але без будь-якого пояснення.

Традиція писання писанок на Україні походить ще з передхристиянських часів. Для наших предків яйце відіграло важливу роль в багатьох релігійних ритуалах. Через свою специфічну форму воно стало символом сонця, яке своїм життєдайним прсмінням пробуджувало, запліднювало й відроджувало природу по довгій зимі.

На те вказують космогонічні знаки, тобто символічні зображення сонця та інших небесних світил, які дуже часто виступають в орнаментіці писанок. Також жіночі зображення бо-

Керамічна писанка з орнаментом „сонки“, яка символізує „небесного змія“

гинь Жити, Мокосі, Берегині, Великої Богині, символи життя і плодючості, дуже поширені в 5—6 стол. по Хр. в ужитковому мистецтві, свідчать про їхнє передхристиянське походження.

Можна припускати, що деякі роди орнаменту на писанках, як, наприклад, меандр, походять ще з часів палеоліту, 30—40 тисяч років тому. Трипілля, знає із своєї високомистецької кераміки (3500 років перед Христом), залишило нам свій спіральний орнамент, прикладом якого є т. зв. „безконечник“.

Із приходом християнства писанки, як і більшість старовинних мотивів, увійшли в нову релігійну систему. они стали символом Воскресіння Хри-

стового з додатком при цьому ряду нових символів, як риба, хрест, церковця.

У княжій добі (X—XIII ст.) дуже поширені були також керамічні писанки з своєрідним орнаментом „сонки“. Це була стилізація вічнозеленої трави, яка в народі символізувала летючого „небесного змія“, що, згідно з уявленням наших предків, запліднював яйце. Такі писанки були розмальовані жовтими й зеленими поливами.

В єгипетській мітології Хнум, бог творець, якого ім'я означає „той, хто формує“, створив яйце світу з глини з ріки Нілю на гончарському крузі. У старовинних єгипетських рисунках є зображений бог Птаг із Мемфісу, який сидить на троні й на гончарському крузі формує золоте яйце — символ сонця.

Як видно, символи, їх значення й функції можна знайти в різних країнах у дуже зближеній і подібній формі. Перед дослідниками ще багато таємниць жде свого вияснення.

Слава Геруляк

**

До статті пані Теодозії Савицької В СПРАВІ ЗАВІЩАНЬ

Дуже цікаво було прочитати те, що пані Савицька написала про завіщання. Це правда, що ніхто з членок не думає про свою організацію, яка вже існує майже п'ятдесят років, то могла б і повинна б після стільки літ трохи інакше виглядати. Але, правду сказати, ніхто ніколи про те не згадував, що добре було б членкам пам'ятати про свою організацію. Нехай би там не тисячі, а кілька соток часом хто записав, то за п'ятдесят років прибиравось би.

А часом ще читаю, що на поминках усі гарно згадували покійну і гарно попрощали її від СУА, і з Централі представниця була, і з цієї сумної нагоди переведено збірку на таку, чи іншу організацію, але забули про СУА.

Хочу Вам усім тут сказати, що й я не думала про запис, але як прочитала про „Завіщання“, то таки подумала, що то гріх забути про СУА, і не скажу Вам скільки, а таки щось там зараз записала. Як відійду, то хай знають, що я була правдива

Союзянка.

Сьогодні Вашукам поставили телефон

(Докінчення)

...,це прийшов Федя Стонацький, напарник Івана Івановича. На одному варстаті працюють, тільки в різкі зміни. Прийшов Федя Стонацький з новим туго набитим портфелем.

— Добрий вечір вам!

— Дядю Федю, а ми телевізора купили! — гукнув Володя.

— Телевізора? Це добре.

— Кольорового!

— Кольорового? Це добре.

— А пальто не купили, — зітхнула Ольга Архипівна.

— Пальто? Це добре.

— До-обре?

— Тобто, я хотів сказати... Я он портфеля купив.

— А що ти збираєшся в ньому носити? — запитав Вашук.

— Я знаю? Йду. Дають портфелі. Став. Взяв.

— Дають? — здивувався Мозель.

Сусідка Тося його просвітила:

— Те чого багато — продають, а те чого мало — дають. За гроші звичайно.

— А ну, покажи, що ти там купив? — поцікавився Вашук.

— Не відкривається.

— Що не відкривається?

— Портфель не відкривається. Закритися — закрався, а відкритися не хоче.

Сусідка Тося тут таки порадила:

— То треба подивитися на ярличок, яка фабрика робила, відправити на фабрику, хай обміняють на такий, що відкривається.

— ...і не закривається, — додав Сашко.

— Треба, — погодився Федя, — тільки куди? Ярличок всередині...

— Набитий він у тебе, чим ти його набив?

— Йшов — давали, став — узяв — вшпилів Сашко.

— Ну да — не сприйняв іронії Стонацький.

— А ну давайте, — запропонував Сашко, — спробую відкрити. Правда мій профіль — електроніка, але невже людина з майже закінченою вищою технічною

освітою не спроможеться відкрити портфеля?

— Часом, — зітхнув Вашук, — не вищої освіти, а молотка треба.

Сашко заходився коло портфеля. Ольга Архипівна зітхнула:

— І що за день такий покупний? Старий — телевізора, Федя — портфеля.

— А ще як ваш телевізор працюватиме, як у товариша Стонацького портфель відчиняється, — не втрималась Сусідка Тося“.

А Сусідку Тосю не покидала цікавість:

— Та ша, годі вам, от цікаво, чим товариш Стонацький свого портфеля натрамбував?

Стонацький дістав з портфеля головку капусти:

— Ось капусту взяв...

— Давали — взяв, — знову підпустив шпильку Сашко.

— Ну да, — Федя ні іронії, ні жартів не розумів. — Ще ось білила...

— Ти що, ремонт робитимеш? — поцікавився Вашук.

— Чому ж ремонт? Я так...

— Давали — став, взяв, — це, звичайно, Сашко.

— І правильно зробили, — заграла очима до Феді Сусідка Тося, бо чоловіка вона не мала, а Федя, у свої сорок два роки, був тим часом холостяком, — і правильно зробили. Тепер люди беруть не тоді, коли треба, а тоді коли є.

— Ну да. Що я ідіот, ходити з пустим портфелем?

— Ти, Федю, хазяйська дитина, — сказав Вашук, — що ти там ще узяв?

Федя Стонацький дістав з портфеля м'ясорубку. Сусідка Тося і Ольга Архипівна тихо застогнали від захоплення.

— Для чого тобі м'ясорубка? — здивувався Вашук. — Холостяк, харчуєшся по їдальнях...

Сусідка Тося знову заграла очима до Феді Стонацького:

— І правильно, і правильно, товаришу Стонацький, зробили. За товариша Стонацького тепер кожна жінка піде, бо кожна жінка добре знає, що таке в наш час м'ясорубка. М'ясорубка в наш час проблема!

— І от ви мені скажіть на милість Боже, що з тими мясорубками робиться? — сказала Ольга Архипівна. — Літаки ми робимо, ракети робимо, екскаватори різні робимо, а до мясорубки руки не доходять — дефіцит. Тут Стонацький подав од гріха почав ховати свою мясорубку, ненароком зачепив пакунок, що його поклав на стіл Сергій, і той важкий пакунок гримнув на ногу Пилипу Филоновичі. Той завив несвоїм голосом і застрибав по кімнаті на одній нозі.

— Ой, скалічили, ой ногу розплескали! А там ще й мозоль!

— Вибачайте, я не хотів! — бідкався Федя.

— Знаю, що не хотіли, але мені від того не легше. Що тут? Гантели?

— Ні, тут подарунок Галі, — підняв пакунок Сергій.

— Мені, такий важкий? — здивувалася Галя.

— Але з легким серцем дарується, — сказала Сусідка Тося.

Сашко зробив припущення, що в пакунку золотого, бо що ще може бути таким важким? А Пилип Филонович, якому було дуже цікаво, що саме розплескало йому мозоль, вже нетерпляче розгортав пакунок.

— Не золото, а блищить! — сказав він.

Знаєте, що було в пакунку? В пакунку був модний нині дівочий пояс із металевих кілець. Правда, занадто масивний. Тут, видно, на його виготовлення дефіцитного металу не жаліли.

— Ой який гарний! — сплеснула руками Галя.

Толюка подумав, подумав і хмикнув:

— А як ти його носитимеш, такий важкий? ще грижу наживеш.

— Зате модний, — ледве втримуючи його в руках, сказала Галя.

— Сам виточив! — похвалився Сергій.

— І скільки ж отак металу крадуть? — спробував прикинути Мозель.

— Хібаж тільки металу? — зігнув Ващук.

Практичний Федя Стонацький взявся підраховувати:

— На екскаватор краденого по дрібницях металу вистачить.

— Ось твоя мясорубка, — сказав Ващук, вказуючи на пояс.

...Сергій обурився. А тоді згадав:

— У нас днями в цеху хлопці знаєть що встругнули. На півлітра заклалися, що відро з цеху через прохідну винесуть. І винесли! І як хитро! Наїдали емульсії повне відро, несуть. На прохідній вохровець: „Куди емульсію несете?“ А вони: „Нам трохи треба“ „Не дозволяється“, — каже. Емульсію вилив, а відро оддав. Сміху було!“

Тут коментарі зайві. З життям в „Советах“ з його „поступом“ — треба нам знайомитись. А ця гумореска талановито написана — дає нам образ з сучасного життя в Україні.

Видрукована ця гумореска, як вже було сказано в журналі „Ранок“ — Громадсько-політичний і літературно-художній ілюстрований журнал („на українському мові“) — центрального комітету ЛКСМУ. Чч: 4, 5 і 6 за 1972 р.

Н. М.

Із листів до Редакції

ПРО НАШІ ВЕЛИКОДНІ ЗВИЧАЇ

Наших троє дітей: Оксана, Надя й Андрій (усі одружені) поселилися в стейті Джорджія. Причина: праця у Вестерн Електрик. В оточенні немає там українців, а тим самим і української церкви. Але діти зберігають українські традиції і влітають їх у свій побут. Велике зацікавлення, наприклад, вніс Великодній кошик із свяченим, що вони принесли до римокатолицької церкви. Священик умістив кошик на столі-престолі, на якому правив Службу Боже, виголосив особну проповідь про цей дуже гарний звичай посвячення харчів і заохочував до наслідування того звичаю. Жіноцтво, захочене такою проповіддю священика, відразу приступило до власниць кошика — Оксани, Наді й Елі та зацікавилися, що там у тому кошику є. Очевидно, дістали всі потрібні пояснення.

В останньому листі пише Надя: „В американській газеті, що виходить в Атланті, подали припис паски з поясненням, що це є страва, виконана з сира і журавлини. Написала я їм, що паска — це наше обрядове печиво на Великдень. Згадала при тому, що

українці святять її, описала при тому писанки і крашанки. Залучила до листа листівку з писанками й одну з моїх знімок — Великодній кошичок, готовий до посвячення, і вислала. При кінці листа побажала редакції газети щасливих свят і подала також наш Великодній привіт „Христос Воскрес!“ та значення його.

Прийшла відповідь з „Атланта Джорнал“:

Thanks for your letter. I found it very interesting and it gave me an idea. Do you think we might be able to do a story next year just before Easter? I think it would make an interesting feature explaining some of the customs and food you associate with Easter. Perhaps you would be willing to bake a few of the traditional foods for us to photograph and would share the recipes with us. Let me know your feelings about this.

Sincerely
Nina Vollertsen
Food Editor

А тепер Надя журиться приписом на паску. Чи не могли б Ви, пані редакторко, подавати такі приписи не лиш на Великдень, але й на Різдво. Напевне маєте їх уже готові в англійській мові. Коли б я їх дістав, то міг би відбити дітям до використання.

Роман Тимчук

Як гарно, що Ваші рідні так зберігають нашу традицію і пишуться нею. Видно, що в рідному домі вціплено їм пошану й любов до нашої старовини. Приписів на паску й інше обрядове печиво є багато. Наш 12 Відділ США ім. Олени Пчілки в Клівленді видав книжечку обрядових страв англ. мовою і це Вам напевне послужить. Подаємо такі приписи також у нашому журналі, отже з того вони також можуть користати. Ред.

ДЯКУЄМО...

Пані Уляну Любич, редакторку „Нашого Життя“, просимо прийняти щире подяку за прочитання на ширших сходах нашого Відділу есею про письменницю Катрю Гриневичеву. З цієї нагоди пересилаємо 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Управа 82 Відділу США
Бронкс, Н. Й.

Два рази дає, хто скоро дає!

О. КЛИМИШИН

ТРАВЕНЬ — МІСЯЦЬ МАТЕРІ

Місяць травень присвячений матері. Вшановуємо в тому місяці Пречисту Діву Марію травневими Богослужбами. Чудовий звичай, дуже широко практикований у нашій молодості, поволі замирає. Вшановуємо і рідну матір. Діти і старші, що в них ще матері живуть, хочуть той день зробити для неьки радісним і погідним. Вшановуємо і матір Україну, що залишили ми її у горі люте на страші знущання і терпіння.

Згадуючи цей день і наше відношення до тих трьох матерів, застановімся над останнім: відношення матері-українки в нових країнах поселення до залишеної України.

Мати це ссередня постаь у родині. Це та, що лучить покоління живих і ненароджених. Це та, що передає з покоління у покоління рідну духовість, в'яже їх із цілістю, кладе підвалини збереження роду, нації. В нових країнах це трудна справа, виповнити завдання, що його кладе на плечі матері рідна країна. Тиск докільля дуже великий. Інші вартості, інакше відношення людини до людини, навіть до рідної матері воно стало інакшим. Українську матір ніхто не звільнить у нових країнах поселення від обов'язку ви-

ховувати дітей у свідомості свого походження! На те Бог нас зберіг, щоб ми в затишші спокійного життя вільного від страху і переслідувань плекали вартості, що в'яжуть наших дітей з Рідним Краєм. Це віра в Бога, плекання чудового обряду, рідна мова — підстава збереження ідентичности і пізнання вартости свого походження. Без знання мови трудно знати рідну культуру, а вже неможливо її творити. Все те, що визначає українця, дістає дитина в родині, школі й у рідній середовищі. Дитину виховується від дуже раннього віку. В тому призначення української дитячої світлички, що крім приготування дитини до життя та школи, українська світличка має ще обов'язок покласти сильні підвалини під українську людину. Програма світлички виповнена вивченням пісень, звичаїв, а головне рідної мови.

Як чудово проходять програми в дитячих світличках у Дні Матері! Розпромінені личка, в руках китиці квітів для матері за її труд.

Українська мамо, не жалій труду. Віддай своє серце і свій час рідній дитині, щоб виховати її в українським середовищі на славу Бога і добро українського народу!

Вулицний рух

Живемо у великих містах. Вулиця і її перехід це, може, перше, з чим дитина зустрічається, живучи у великому і рухливому місті. Дитині грозить небезпека. Поборення тої небезпеки дитину має привчити світличка.

Відповідною розповіддю про вулицю належить навчити дитину, як виглядає вулиця. Поділена вона для пішоходів і їзди автомашинами. Вулиця позначена, куди проходять пішоходи. Позначена світлами, коли вільно переходити, а коли треба почекати на дозвіл

переходу. Треба дітям вяснити краски світел і їх значення при переходах. Якщо кімната, що в ній відбуваються заняття, є велика, можна дуже гарно перевести з дітьми вправи переходу улиці. Якщо є довгий коридор, можна його використати для вправи. Розмалювати світла, розставити їх та маніпулюючи ними вивчити діточок, як належить бути обережним при переході вулиці. Не вільно одначе, оповідаючи про уміння переходити вулицю, перебільшувати небезпеку і її наслідки, бо є

МАМА

У кожного з нас є мама своя,
Та нема такої, як мама моя.

Голубе те небо, що геть понад нами
Але більш голубі любі очі мами.

Дорогі є перли й різні самоцвіти
Та серденько мами найдорожче в світі.

Коли хмари нашлють журбу що не
[треба,

То усміх матусин наче сонце з неба.

Вітер шепче пісні з вечора до рана
Та не заспіває, як мама кохана.

Мамо моя любя, Тобі на привіт
Пишу оцей віршик й зичу многих літ.

ІРИНА ЩЕБІВОВК

XII кл. школи Ст. Джон у Вінніпезі
(Із шкільного журналу „Смоло-
скип“, 1972)

можливість, що дитині при переході буде трудно перебороти страх, що може спричинити непотрібно катастрофу. Спокійно вяснити, що грозить небезпека і що треба бути обережним, щоб її виминути. В дальшому таки треба вийти з дітьми на вулицю. Тепер по містах у шкільних годинах є „добровольці“, що помагають дітям у переході вулиці. Можна з того скористати. За допомогою саме тих „добровольців“ переходити з дітьми вулицю, щоб діти набрали вправи, а головне сміливости при переході вулиці. Також діти мусять бути свідомі, що ті добровольці, одягнені у відповідні костюми, це їх приятелі, що помагають їм уникнути небезпеки при переході вулиці. Їх належить слухатися, а не перебігати вулиці самому.

При цій нагоді, як при кожній іншій розповіді, дитина засвоює нові слова, збагачує свій словник словами: вулиця, світла, краски, небезпека, вулицний рух і т.п.

Дуже помічним для запам'ятання всіх вказівок є після вправи переходу вулиці дати дітям можливість розмалювати це все на папері відповідними красками із зазначенням світел, людей, автомашин тощо. Можна також для вправи — вивчення нових слів, подати батькам на папері слова, що їх діти вивчили при цій нагоді, щоб батьки в розмові з дітьми уживали цих слів, що pomoже дітям їх запам'ятати.

О. Климишин

Опікуни української молоді в Бразилії

В нашій акції стипендій для української молоді в Бразилії ще не можна робити підсумків. Але все ж таки добре зладити перегляд опікунів та студентів чи учнів, що користають із стипендії. Це дасть нам погляд на успіх тієї акції та її прямування.

Стипендійну акцію для молоді в Бразилії розпочали Відділи США в 1969 р. Постепенно зголосилось 10 Відділів США для цієї опіки. Ось вони та їх підопічні:

1	Відділ США, Нью Йорк	— Марія Магдаліна Лозова, учениця середн. школи
10	Філадельфія	— Оленка Бардаль, студентка історії
33	Клівленд	— Тереса Шишук, учениця гімназії
64	Нью Йорк	— Катря Хом'як, студентка вчет. семінарії
68	Сиракузи	— Марія Багрій, учениця середньої школи
82	Бронкс	— Розалія Мишко, учениця середньої школи
83	Нью Йорк	— Тереса Дорош, учениця середньої школи
89	Кергонксон	— Люба Юлик, учениця середньої школи
101	Шикаго	— Доротейка Галицька, учениця поч. школи
102	„	Манстер — Надія Музика, студентка історії

Окрім того Округна Рада США Півн. Нью Йорку створила Стип. Фонд ім. Марії Когутяк, з якого уділено стипендії для двох дівчат: Віри Бурко, студентки історії, і Калини Корчагін, учениці середньої школи.

Разом Союз Українок Америки підтримує 12 дівчат своїми стипендіями. Більше стипендій Відділи вже не будуть творити, вважаючи цей вклад нашої організації в освіту нашої молоді задовільним. Дальша черга тепер за іншими організаціями і жертвеними людьми. Кожна середнє заможна одиниця в ЗСА й Канаді може таку стипендію створити. Сума 200 дол. річно для студента, а 150 дол. річно для учня середньої школи є в нашій спроможі.

До тепер створено 14 таких стипендій. Опікуни були вже проголошені в нашому журналі, а тепер подаємо також і прізвища студентів та учнів, що ці стипендії отримали:

Марта і д-р Богдан Цимбалісті — Марія Люрдес-Калатай, учениця гімназії
Д-р Юрій Савицький — Григорій Пелюхно, студент медицини
Анеля і Гриць Бартоші — Петро Рудий, учень гімназії
Мгр. Ксеня Антипів — Пилип Лукаш, студент медицини
Мгр. Марта Шиприкєвич — Зоелія Рудик, учениця середньої школи
Неоніля Кліш — Якинта Почапська, учениця гімназії
Д-р Данило і Ростислава Богачевські — Ганна Руда, учениця гімназії
Максим Грибик — Лавро Богодар Кучинський, студент медицини
Володимир і Зеновія Сидораки — Надія Музика, студентка біології
Інж. Лев і Ірина Кушнірі — Євген Мазєпа, студент природничих наук
Д-р Анастасія Школьник — Марія Ружилю, учениця середньої школи
Василь і Анна Макухи — Кекилія Бардаль, учениця середньої школи
Д-р Дарія Дубас — Параня Шишук, учениця середньої школи
Н. Н. — Агнета Михальчишин, учениця середньої школи

До тепер 26 молодих хлопців і дівчат отримали стипендії. Це ще недостатня кількість для всієї української молоді в Бразилії. Але можна це вважати добрим початком.

ПОЖЕРТВИ НА СТИП. ФОНД

На акцію „Українці ЗСА — Українському Студентові“ 24 жертводавці зложили більші або менші пожертви, які разом дали суму 698 дол. (стан 1 березня 1973 р.). Із цієї суми уділено одноразові допомоги учням у Бразилії. Список обдарованих подамо в черговому числі.

У квітні 1973 р. наспіли такі пожертви на цю акцію:

Леся Храплива, Нью Йорк 10 дол., д-р Роман Смик, Ковл Ситі 50 дол., Український Робітничий Союз, Скрантон 100 дол., Марія Душник, Бруклін 20 дол., Юлія Логуш, Милвокі 10 дол., Ярослава Лушпинська, Ріго Парк 10 дол. Щира дяка за те!

Цей Фонд уже придбав певний розголос і на нього жертвують не тільки Відділи США, а також жертвенні наші членки й окрські громадяни. Подаємо список пожертв за 1972 р. і 1 квартал 1973 р. На Запасовий Фонд Н. Ж. зложили:

По 100 дол.: Іванна Рожанковська й Ірина Кушнір.

80 дол.: Катерина Пелешок, Нью Йорк.

По 50 дол.: д-р Кость Паньківський, Нью Йорк, Комбатанти й жіночі організації Рочестеру з Вечерниць „Черв. Калини“, Людмила Сердюк, Трентон.

30 дол.: Членки 49 Відділу США в Бофало.

По 25 дол.: Іванна Джус, Нью Йорк, д-р І. і В. Левицькі, Парма, Пелагія Кучкуда, Ньюарк, Павлина Боднар, Дітройт, Марія Жовнірович, Рочестер.

По 20 дол.: Олена Шиприкєвич, Філадельфія, Ірина Кашубинська, Клівленд.

15 дол.: Осипа Грабовенська, Філадельфія.

14 дол.: Олена Волошин, Бруклін.

12 дол.: Анастасія Вокер, Дітройт.

По 10 дол.: Ольга Макар, Дітройт, Дарія Древницька, Клівленд, Наталія Іванків, Лос Анджелес, Міра Михайлів, Честер, Ольга Цар і Олександра Назарук, Ірвінгтон, Іванна Ратич, Едісон.

8 дол.: Ольга Платош, Гартфорд.

6.40 дол.: Теодосія Гаврилів, Філадельфія.

По 5 дол.: Стефанія Чайковська, Голівуд, Олена Кусий, Випані, Ярослава Кукіль, Гартфорд.

ПОДЯКА

Глибоко зворушив мене дар, який зложили на „Кодекс Українських Народніх Мелодій“, замість квітів на могилу мого чоловіка Константина Лиска, мої Дорогі ширі приятельки, членки 82 Відділу США в Бронксі. В моїм безмежнім горю я переконалася, як можуть влегшити біль ті, з котрими довгі літа співпрацюю і котрі наче сестри співчували, та потішали мене. Тому в пам'ять мого ніколи незабутнього Чоловіка зложила я 50 дол. на Суспільну Опіку 82 Відділу США — тобто на стипендійний фонд студентів у Бразилії, якими опікується наш Відділ, а маємо їх двоє.

З подякою та вдячністю Дорогим Моїм Союзникам Г. Лиско

Багато Відділів США спікуються бабусями, які живуть у різних краях, переважно в старечих, чужих домах. Є між ними жінки старші й молодші, але хворі, або каліки. Не лише фізичним станом, але також своєю освітою та заслугами для українського народу бабусі не всі однакові. Є між ними немічні вчені, артистки і заслужені діячки. Є й такі, що ніколи не мали змоги одержати освіту і вони зовсім неграмотні, тож і нездібні до листовного контакту самі особисто, хіба через допоміжні сили.

Наші Відділи, допомагаючи бабусям, раді були б мати контакт із ними. Однак це не завжди можливе, з огляду на старший вік деяких бабусь, їх неспроможність писати, або відсталість від життя через депресію, типову людям у пізній старості.

Але є між бабусями такі, що вдячні за допомогу, але були б раді доставити листа від тих, що ними опікуються. От, як одна з бабусь пише: „Не уявляєте, яке велике щастя мене зустріло, коли прийшов до мене Ваш лист із далекої Америки. Я дуже вдячна Союзові Українок за допомогу, і прошу передати подяку за це Вашим членкам. Але гроші це не все, бо в страшних хвилях самоти й нестерпного болю самотності, лист від своїх є чудотворним лікарством на мої страждання тут серед чужих. Пишіть ще, коли знайдете за працею трошки часу для старої, незнайомої“.

Відділам, що опікуються бабусями, поручаємо написати до них листи. Відомо, що не всі одержать відповідь, бо, як уже згадано, не в усіх випадках це можливо. Але для неодної із стареньких це буде правдива радість, що про неї ще пам'ятають.

Теодозія Савицька

~~~~~

ЧИ ДІТИ ВАШИХ ПРИЯТЕЛІВ Є УЧНЯМИ ДИТЯЧОЇ СВІТЛИЧКИ, ЩО ВЕДЕ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ? ПОГОВОРІТЬ З НИМИ ПРО ЦЕ. ВАШІ ДІТИ ЛЮБЛЯТЬ УКРАЇНСЬКУ ДИТЯЧУ СВІТЛИЧКУ, ПОМОЖІТЬ ДІТЯМ ПРИЯТЕЛІВ, ЩОБ І ВОНИ КОРИСТАЛИ З ГІДНОГО СЕРЕДОВИЩА.

~~~~~

ХРОНІКА ОКРУГ

Округа Північний Нью Йорк

ОКРУЖНА РАДА США

Округна Рада з осідком у Рочестері, Н. Й., об'єднує 11 Відділів, а саме: 9 у Бінгемтоні, 19 в Амстердамі, 34 у Коговзі, 46 і 47 у Рочестері, 49 і 97 у Бофало, 57 в Ютці, 68 і 85 у Сиракузах і 99 у Вотервліті.

Відділи розкинені на терені около 250 миль північного Нью Йорк Стейту, тому то й тяжко вдержати постійний живий зв'язок, а дорогою листування не все вдається довершити задумане діло. Щороку відбуваються Округні З'їзди, звичайно під весну, коли подорожування не справляє несподіваних проблем. Переважно стараємося відбувати З'їзди в щораз то інших місцевостях, щоб нікому не було кривди...

Цей діловий рік пройшов в Округній Раді під знаком допомоги потребуючій студіюючій молоді в Бразилії й Європі.

Минув рік від смерті незабутньої, довголітньої тихої працівниці, голови нашої Окр. Ради, бл. п. Марії Когуляк, на якій похороні представниці Відділів у присутності голови Централі п-ні Лідії Бурачинської вирішили сплести нев'янучий вінок на її могилу і в її пам'ять: Стипендійний Фонд для студенток у Бразилії. Як членство, так і громадянство, особливо приятелі Покійної, прихильно відгукнулися на цей заклик, так що наша Округна Рада вже другий рік удержує одну студентку в гімназії й одну в учительській колегії.

Живучість жевріючої в наших серцях вдячності для Покійної за пророблену велику громадську роботу проявляється і проявлятиметься у жертвенності членок і громади на вище згаданий Фонд. Ми не сміємо спочивати, а навпаки, підсилювати й збільшувати цей Фонд, бо ж на нього надіється українська молодь Південної Америки, яка жадна знання, однак не має матеріальної змоги набувати вищу освіту!

Другим, гідним уваги, почином Округної Ради було започаткування серії Дошкільних Днів на терені Рочестеру. Виховна референтка Головної Управи мгр. Олена Климишин за-

гостила до нас у вересні мин. року і тоді то відбулися наради з батьками (переважно матерями) дітей у дошкільному віці. Створено Виховну Комісію при Округній Раді, яку очолила мгр. Анастасія Смерчинська. Приступлено до праці над приєднанням дітей до вже існуючої при 47 Відділі світлички, навіть тих, яких матері не є членами нашої організації, й уже в листопаді відбувся перший із серії Дошкільний День у Рочестері. На майбутнє плянується відбувати подібні у Відділах в терені, де вже існують світлички, а саме в Бофало, Сиракузах і Ютці, та рівночасно працювати над переведенням в діло клича „50 Світличок у 50-ліття США“ у Відділах, де ще світличок немає. Комісія також опрацює пляни організації світличок для дітей мішаних подруж, які не володіють, або володіють слабо українською мовою. Завдання не легке, але при підтримці й добрій волі наших членок і молодих, свідомих свого національного обов'язку, матерів супроти своїх малят, це можна осягнути.

Восени відбувся в Рочестері в Штрассенбург Плянетаріум великий Фестиваль Націй, який поволі входить у традицію нашого міста. Під протекторатом Округної Ради два місцеві Відділи взяли активну участь. Відбулися: мистецька виставка, виставка англомовної літератури про Україну та сучасні переслідування інтелектуалів, показ писання писанок, показ народньої ноші на „живих модельках“, як також примінення її в модерній ноші, ну й, очевидно, продаж смачних українських страв. Сотки відвідувачів усіх національностей, від наймолодших до найстарших, присвячували найбільше уваги українській виставці. Довершив загальне захоплення українською многогранною культурою виступ місцевої танцювальної групи „Черемош“, яка вже здобула собі славу в цілому стейті Нью Йорк і Канаді. Більша частина танцюристів — це діти наших членок.

Представниці Округної Ради беруть активну участь у національних імпрезах, якщо є запрошені; а репрезентують її в усіх національних святах, особливс при акті підписання й проголошення дня 22 січня Українським Днем мейором міста.

Якщо б така велика віддаль не стояла на перешкоді тіснішій співпраці, наша Окружна Рада була б без сумніву одною з-поміж перших під оглядом проробленої праці, але хай звіти поодиноких Відділів і світлини самі дадуть „свідчення зрілості“ за минулий рік.

Марія Крамарчук, голова

46 ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ В РОЧЕСТЕРІ

Відділ має 42 членки. За час від 25 січня 1971 р. до 30 грудня 1972 р. прибули дві членки: Христина Венгльовська і Марія Завадетська. У тому часі Відділ улаштував такі імпрези:

27 лютого враз із „Золотим Хрестом“ Вечір присвячений пам'яті Олени Теліги. Доповідь виголосила голова Українського Золотого Хреста, заступниця голови СФУЖО д-р Марія Квітковська.

19 березня відбувся панель молодечих Відділів, на якому гостем була референтка молодечих Відділів СУА Наталія Даниленко.

20 березня відбувся „День міжнародних мов“, на якому членки 46 Відділу під проводом Наді Трач улаштували виставку.

1 травня враз із 47 Відділом СУА відсвятковано День Матері в приміщенні „Самопоміч“.

16 вересня виховна референтка СУА Олена Климишин виголосила реферат, з'ясовуючи плян створення 50 світличок на 50-ліття СУА.

23 вересня враз із 47 Відділом взяли участь у „Фестивалю народів“ у Штрассенбург Плянетаріум.

4 листопада відбулася традиційна забава „Вже осінь“.

11 листопада переведено „Дошкільні Дні Світлички“.

17 лютого Відділ був співучасником традиційних вечерниць „Червоної Калини“.

Відділ гостив на своїх сходинах 23 квітня адвоката Богдана Венгльовського, який виголосив доповідь, а 21 травня гостем була інж. Людмила Димиденко, яка говорила про наддніпрянські взори.

Представниці Відділу брали участь у З'їзді Окружної Ради 7 травня 1972 року, 18 червня на балю градуантів, 16 вересня на ювілейному бенкеті ООЧСУ, а 22 січня аж 5 делегаток було учасницями проголошення „Дня Незалежності“.

У світличці 47 Відділу СУА в Рочестері. Виховниця Віра Елеїв при праці з дітьми

Kindergarten of Branch 47 in Rochester. Instructor Vera Eleyev with children

47 ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ В РОЧЕСТЕРІ

Головою Відділу була п-ні І. Мартинець. Згідно з її звітом, співпраця всіх членок Відділу була дуже добра і голова не змогла б виконати своїх завдань без співдії і підтримки всіх членок. Відділ співпрацював з іншими Відділами й організаціями, а саме: з 46 молодечим Відділом СУА, з Комітетом Фонду Катедри Українознавства, УККА, Ветеранами. Праця в рамках структури СУА, тобто з Головною Управою, СФУЖО та Окружною Радою. П'ять членок є членами Управи Окр. Ради і 9 є делегатками до Окр. Ради.

У звітному році вплинуло до Відділу 28 писем, обіжників чи запрошень. Вийшло 18 писем, у тому три обіжники, які були вислані всім членкам. Відділ відбув 6 ширших сходин і 9 засідань Управи. На бажання Централі секретарка заложила катролеку членок.

Відділ вив'язався з усіх фінансових зобов'язань супроти Централі, СФУЖО, Окр. Ради, УККА. Крім того зложено такі пожертви: 500 дол. на Запасовий Фонд Нашого Життя, 100 дол. на Фонд Катедри Українознавства, 25 дол. дарунок із привітом на Сесію СФУЖО й інші дрібні пожертви.

На ширших сходинах 5 березня п-ні І. Михайлюк прочитала реферат про творчий шлях Якова Гніздовського з висвітленням фільму Святослава Новицького про техніку виконання дереворитів Яковом Гніздовським. Дня 30 квітня п-ні М. Крамарчук виголосила реферат про Ольгу Коби-

лянську. 11 червня п-ні Д. Тишовницька поділилася враженнями з поїздки до Каліфорнії і виголосила реферат про вирощування дактилевих пальм. 18 цього ж місяця відбулася дуже успішна імпреза: Зустріч Градуантів середніх шкіл і Школи Українознавства. 17 вересня п-ні Руснак висвітлила прозірки про діяльність нашого Відділу в минулому й сучасному. 23 вересня Відділ разом із 46 Відділом був учасником Міжнародного Фестивалю. 29 жовтня п-ні А. Єйна відчитала на ширших сходинах новелю Іванчука „Сповідь“. Місяць листопад був під знаком Базару, який відбувся в приміщеннях „Рочестер Сейвінгс Бенк“-у й увінчався не тільки фінансовим, але й пропагандивним успіхом. Ініціатором і рушійним мотором Базару була п-ні Руснак. Побіч продажних мистецьких речей, була теж мала виставка народнього мистецтва, яка притягнула багато глядачів і покупців, у більшості американців. На сходинах у грудні п-ні І. Михайлюк дала відчит про „Приготування до Різдва“, в якому з'ясувала символіку і значення, як теж походження старинних традицій і звичаїв Різдва.

Доповідь попередив вірш Г. Подольки „Хай пахнуть медом свічі“, який прочитала п-ні Крамарчук на тлі Різдвяної музики.

Відділ провадить Світличку, до якої є вписаних 20 дітей. Діти Світлички під проводом молоденької і талановитої п-ни Віри Елеїв і її сестри Марти влаштували такі імпрези: 25 березня Великодні звичаї з приготуванням кошчків, 13 травня Свято Матері

(при допомозі 46 Відділу), в червні відбулася Градуація Садочка, на якій 4 градуантів, крім дипломів, які дуже гарно приготувала мгр. А. Смерчинська, одержали в подарунку українські букварі. У вересні почався новий рік для дітей Світлички і 16 вересня мгр. О. Климишин, виховна референтка Централі відвідала Світличку, де влаштовано зустріч із матерями і тоді створено Виховний Комітет при Окр. Раді Північного Нью Йорку, до якого ввійшли всі виховні референтки Відділів Округи й членами якого стали деякі матері. Головою Виховного Комітету Окр. Ради вибрано мгр. А. Смерчинську. Виховний Комітет запланував серію „Дошкільних Днів“ на терені Округи, ціллю яких є познайомити матері і громадянство з виховною працею Світлички. 11 листопада відбулася успішно й дуже цікаво перша показова лекція „Дошкільних Днів“ 16 грудня загостив до Світлички св. Миколай, а 23 відбувся день Різдвяної програми з ялинкою і відтворенням усіх українських звичаїв.

На фінанси Суспільної Опіки складаються добровільні оподаткування членок та одноразові датки членок. Із того вислано через Централю 120 дол. для двох садочків у Німеччині, 120 дол. для двох бабусь у Німеччині й Югославії та на кошти адміністрації Централі 24 дол. Вислано також 3 бандеролі для старших і хворих жінок. Крім того референтки стараються відвідувати хворих і старших членок чи написати карточки з привітаннями і побажаннями.

У звітному році зібрано на передплату Нашого Життя 264 дол. і переслано до Адміністрації Н. Ж. Приєднано дві нові передплатниці. Було кілька дописів про діяльність Відділу й імпрези в Нашому Житті й „Свободі“.

На кожних сходах є приготовані кава, чай і печиво. Влаштовано два продажі печива, що принесло 400 доларів прибутку.

Зустріч градуантів середніх шкіл

Дня 18 червня 1972 р. 47 Відділ США ім. Лесі Українки влаштував цю вродливу зустріч, що вже стала щорічною подією м. Рочестера. Під звуки маршової музики (при фортепіані п-ї Анна Сорохтей) увійшло на залу 17 дівчат і хлопців, що їх зала стрінула гучними оплесками. Майстер церемонії п-ні Ірина Руснак відкрила імпре-

Із Зустрічі Градуантів у Рочестері:

Від ліва до права, перший ряд: Марія Рендзяк, град. Р. Шк., Ірина Адамчук, сер. школи і Р. Шк., Христина Олексин, сер. шк., Наталія Мислик, сер. шк., Галина Андрієнко, сер. шк., Леся Климошко, сер. шк., Катруся Артемович, Р. Шк., Оля Лучанко, Р. Шк., Тереня Павлишин, сер. шк., Віра Елеїв, Р. Шк., Таня Шмігель, сер. шк. — Другий ряд: Олег Крамарчук, сер. шк., Андрій Цегельський, сер. шк., Роман Стеців, сер. шк. і Р. Шк., Ігор Михайльонка, сер. шк., Нестор Козловський, Р. Шк., Богдан Боднар, сер. шк. — На знімці немає Лідії Матики, яка перебуває в Німеччині на останньому році середньої школи, як вимінна студентка.

High School Graduation Dance sponsored by Branch 47 — Rochester

зу, а після того голова Відділу п-ні Іванна Мартинець коротким і ядреним словом привітала молодь. Далі ще представила почесних гостей та представників організацій.

Банкет розпочав молитвою о. монс. М. Бабак. Після банкету п-ні Руснак поіменно представила градуантів і їхніх батьків, інформуючи рівночасно, які пляни випусників на майбутне. Поміж 17 градуантами було 12 із середніх шкіл і 7 абсолювентів „Рідної Школи“. З короткими та щирими промовами виступили парохі всіх трьох церков, бажаючи молодим випусникам сил, витривалости у дальшій праці й задержання християнської моралі. Промовив до них ще директор школи українознавства — проф. Степан Чорній і роздав дипломи закінчення „Рідної Школи“ семи абсолювентам. Від імени батьків виступив інж. Любомир Шмігель, дякуючи 47 Відділові за щорічне влаштування цієї зустрічі. Від імени градуантів подякував 47 Відділові Олег Крамарчук, підкреслюючи значення цієї зустрічі для молоді. Зокрема подякував батькам, що вложили стільки трудів в їх виховання. Гостя зустрічі п-на Оксана Сеник із Сиракюз, теж градуантка середньої школи і школи українознавства, звернулась палким словом до присутньої молоді, закликаючи до знання і плекання рідної мови. Вказала на переслідування молодих інтелектуалів в Україні, які по-

винні бути для нашої молоді дорогою вказом.

Молитвою закінчено офіційну частину імпрези. Пані голова подякувала комітетові підготовки, в склад якого входили, окрім неї, пані: Марія Крамарчук, Анна Капітан, Ірина Михайлюк, Ірина Шмігель та Ірина Руснак. Від батьків абсолювентів Р. Ш. входили туди п-ні Емма Адамчук, від батьків усіх градуантів п-ні Павлина Климошко. Комітетові допомагали пані — Ірина Юрків, Анна Єйна, Ольга Ганушевська, Анастасія Смерчинська і Нуся Филіп. Комітет очолювала п-ні Марія Крамарчук, голова Окр. Ради, яка вложила багато праці в підготовку імпрези.

Зустріч продовжувалась до пізньої ночі танцями під звуки оркестри „Ніч на мелодія“.

Ірина Шмігель, прес. реф.

Рочестерські дебютантки під знаком „Червоної Калини“

Українські комбатантки доклали всіх зусиль, щоб вечерниці „Червоної Калини“ не тільки закарбувалися в пам'яті юних дебютанток та їхніх партнерів, але теж натхнули їх національною гордістю.

Загомоніли в дні 17 лютого ц. р. репрезентаційні залі готелю „Флешип“, а чарівні мелодії української музики та співу вдиралися всевладно в найтемніший закуток українського серця.

Дебютантки представлені 47 Відділом СУА на балю „Червоної Калини“, що відбувся 17 лютого ц.р. в Рочестері, Н. Й. Від ліва до права стоять: Валя Куш — партнер Богдан Лялюк, Сузанна Олексик — Роман Омецінський, Світлана Білецька — Яромир Приймак, Маруся Гик — Богдан Скробач, Геня Новосядло — Ігор Куданович, Ірина Климошко — Осип Притискач, Славця Новоцільська — Богдан Мартинець, Ліля Павлічко — Марко Білик, Ліля Лабаш — Анатолій Барака.

Debutants at the Chervona Kalyna Ball in Rochester

Банкет відкрив п. Соробей, гостей вітав д-р Рубінгер, а функції гост-майстра й аранжера виконував д-р В. Мотика. Пані з 46 Відділу СУА, Слава Коба і Стефанія Павлович, удекорували гостмайстра. Вечерю благословив о. монс. Микола Бабак, за спожиті дари дякував о. Осташ. Адміністрація спочивала в руках п. Яріша.

Центром уваги і святкувань була презентація дебютанток та їх партнерів. Під командою старшин, під звуки марша та гучних овацій гостей вони усталися в лаву, щоб почути привітальне слово від організованого жіноцтва.

Голова 47 Відділу СУА п-ні І. Мартинець бажала дебютанткам і їхнім партнерам щасливого старту в житті, пізнання його, витривалості в змагу, вірності національним традиціям та успіху в житті.

З побажаннями для дебютанток і з признанням за вірність національним традиціям усієї української громади виступив теж посадник міста Рочестеру п. Стівен Мей.

Удекорування лентами і квітами перевели пані з 46 і 47 Відділів СУА, а індивідуальне представлення перевела п-ні І. Михайлюк, культ.-осв. реф. 47 Відділу СУА.

Дефіляду дебютанток відбирав Комітет у складі: д-р Л. Рубінгер і П. Яріш від ОБВУА, В. Білан і О. Соробей від Станиці Братства Дивізіонників, пп. С. Зелез і М. Повх від Укра-

їнського Золотого Хреста, пп. І. Мартинець і І. Михайлюк від 47 Відділу СУА, пп. С. Коба і С. Павлович від 46 Відділу СУА, М. Легун від ОЖ ОЧСУ і від студентів В. Вірло.

До успішного перебігу вечерниць у великій мірі причинилися українські музиканти із Сиракуз, які грали й співали переважно українські пісні. Д-р В. Мотика аранжував збірні танки, які оживляли й цементували забаву в одну веселу родину.

Українська громада вдячна і щиро дякує комбатантам та організованому жіноцтву за ці величаві вечерниці з презентацією дебютанток.

І. Мартинець

49 ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБ У БОФАЛО, Н. Й.

Відділ був заснований у 1933 році і саме цього року минає сорок років його праці. За той час відійшло з Відділу назавжди двадцять членок. Багато з тих членок, що тепер є у Відділі, працюють у ньому 25 літ або й більше. Нові членки не прибувають, бо молодші віком записуються до недавно заснованого молодечого 94 Відділу ім. Марусі Бек. Жмінка Союзників 49 Відділу продовжують муравлину працю своїх попередниць під проводом голови Марусі Паньків.

У 1972 р. Відділ улаштував „Вечір молодечої самодіяльності“ з участю багатьох дітей. Відбулися дві допо-

віді — одна на тему „Аргентина сниться українці“ і друга для відзначення героїської смерті патронки Відділу. Влаштовано Різдвяну зустріч із мистецькою програмою, гру в карти, прийняття з нагоди свята Помісности УКЦеркви при співпраці „Рідної Школи“, літературно-вокальний вечір, присвячений сотим роковинам народження Богдана Лепкого. Відділ плянує Великодню зустріч з конкурсом на найкращу паску, мистецькою програмою й продажем великоднього печива та писанок. У пляні є відбутти Свято Матері.

Відділ співпрацював з усіма місцевими організаціями й товариствами, беручи участь у приготуванні прийняття, святкуваннях роковин, улаштуванні спільних збірок, допомог та організуванні різних імпрес.

Членки відвідували хворих, вислали їм побажання, організували грошові й одягові збірки потребуючим у Бразилії. Вислано двадцять пачок з одягом на суму 200 дол., уфундовано стипендію для дівчинки в Бразилії висотою 100 дол., асигновано 30 дол. на взуття до Бразилії, вплачено всі зобов'язання до Централі.

Відділ брав участь в українсько-американському дні, у спільному обіді з нагоди Тижня Поневолених Націй, мав своїх представниць у делегації до посадника міста з нагоди підписання проклямації Українського Дня 22 січня. Відділ приймав участь

Вечір молодечої самодіяльності влаштований 49 Відділом США ім. О. Басараб у Буфало, Н. Й.

Evening of self-entertainment sponsored by Branch 49 — Buffalo

у базарі для чужинців експонатами вишивок.

При Відділі існує Гурток Книголюбів.

Головою Відділу вже третій рік є Маруся Паньків.

Різдвяна Зустріч 49 Відділу США

Дня 31 грудня 1972 р. відбулася в пластовій домівці Різдвяна Зустріч, улаштована 49 Відділом США. За святочно накритим столом засіло коло 30 осіб. На залі мерехтіла прибрана ялинка. Зібраних привітала голова Відділу Марія Паньків. Співом коляди „Бог Предвічний“ почалася програма Зустрічі. Голова й містоголова поділилися з присутніми просфорою, складаючи їм побажання веселих свят. Письменниця Леся Лисак відчитала свій Різдвяний нарис „Сіно з-над Сяну“, яким до сліз зворушила слухачів, що довгими оплесками нагородили письменницю за її мистецьке читання. В перервах у програмі присутні колядували при фортепіановому супроводі Олега Борачка. Пластун Михась Райца відіграв на акордеоні дві пісні. Святковий настрій посилила деклямація вірша, написаного Емілією Дорицькою-Кулик у виконанні Ярки Борачок. Олег Борачок у ролі чортика гумористично схарактеризував членок Управи й деяких присутніх та відповідно до змісту віршованих гуморесок роздавав їм дарунки й давав поради. Авторкою цих гумо-

ресок була його мама, Союзянка Ярка Борачок.

Під час скромної вечері секретарка С. Гаврилюк відчитала протокол із попередніх ширших сходин і поінформувала про запланування літературно-вокального вечора в пошану Богдана Лепкого. Подякою голови присутнім і виконавцям програми за участь та співом колядки „Нова радість стала“ закінчилася Різдвяна зустріч. У піднеслому настрою Союзянки й гості розійшлися додому.

Стефанія Гаврилюк, секретарка

57 ВІДДІЛ США, ЮТІКА, Н. Й.

Культурно-освітня референтура: В березні 1972 р. наш Відділ брав участь в американському „Говм шов“, що відбувся в міській аудиторії. Придільений нам кіоск культ.-освітня референтка Ірина Запаранюк улаштувала в українському стилі, користуючися власними експонатами. Для чужинецької публіки видано брошуру англійською мовою з короткими інформаціями про історію України, українське мистецтво й культуру. В грудні 1972 р. відбувся чайний вечір із монтажем про Марокко. Монтаж приготвила молода мисткиня Оксана Полон.

Референтура суспільної опіки: Референтки сусп. опіки відвідували хворих членок у місцевих шпиталях. Із нагоди свят вислано пакети українським воюкам у В'єтнамі, привіти на-

шим місцевим сеньйоркам та допомогу потребуючим у Бразилії. В пам'ять довголітньої голови Відділу й гловл Округної Ради, Відділ заініціював створення стипендійного фонду ім. Марії Когутяк. Фондом опікується Округна Рада в Рочестері.

Суспільна опіка влаштувала Різдвяний і Великодній базари, що вже належать до її традиційної діяльності. Зате новістю був 3-денний базар на зразок американських базарів. На цьому базарі, що вимагав багато праці й підготовки, продавали різні виконані членками речі, як: шалики, светери, торбинки й інші ужиткові речі та прикраси на ялинку. На продаж були вживані речі й штучна біжутерія, даровані членками. Вміло переведена реклама в пресі, в радіо й на телевізії причинилася до успіху базару. Цей базар був розрахований виключно на американську публіку й виправдав себе, бо американці купують всячину, а особливо радо купують домашнє печиво. Під час базару продавали каву з солодким.

Відділ опікується бабусею.

Виховна референтура: При Відділі існує дитяча світличка, яку відкрито в січні 1972 р. Світличку відвідує 15 дітей. Виховна референтка приготвила Свято Матері й Свят-Миколаївський вечір.

Фінансова референтура: У звітному році Відділ мав 1,842.86 дол. приходу і 1,360.80 дол. розходу. В касі залишилося 566.06 дол. Відділ виконав усі зобов'язання перед Централєю й Окр. Радою.

Організаційна референтура: Відділ відбув три засідання Управи і п'ять ширших сходин. Відділ співпрацює з місцевими організаціями. Делегатка Відділу брала участь у Конвенції Українського Конгресового Комітету Америки.

Ірина Запаранюк, голова

68 ВІДДІЛ США В СИРАКЮЗАХ, Н.Й.

Наш малочисельний 68 Відділ США на протязі 15-річного існування провів велику культурну роботу в нашій громаді та пильно виконував свої зобов'язання перед Централєю. Тепер він переживає критичний стан, тому, що більшість Союзянок стали вже бабусями й не мають колишнього запалу, а головню енергії продовжувати активну діяльність.

Все ж, таки ми спромогли зорганізувати культурний вечір, присвячений українським байкарям, із чайним

прийняттям. Відбувся він 11 лютого 1973 р. в залі православної громади. Прибула, як на теперішні часи, досить численна кількість громадянства. Слово про байку і байкарів виголосила п-ні Надія Сенік; про Євгена Гребінку — п-ні М. Дяченко; проф. д-р Я. Гурський — про Олексу Запорізького, який приїхавши до Сиракю, викладав у місцевому університеті й тут написав деякі з численних байок і тут же закінчив свій життєвий шлях 5 років тому; про байкаря Леоніда Глібова — доповідала д-р Є. Єржківська.

Творчість усіх байкарів, що були згадані, ілюструвалась рецитацією окремих їхніх байок. Прочитані були байки Сквороди, Боровниківського, Пилипенка, Калинця, Манила, Гребінки, Глібова і Запорізького. В рецитації взяли участь пп.: mgr. Г. Возняк, В. Гурська, М. Дяченко, Л. Косяк, М. Міхновський, І. Михайлів, Н. Рубич, О. Сенік, А. Середницький, Л. Хом'як і М. Шаран. Присутні уважно прослухали літературний матеріал, що більшістю рецитаторів був майстерно поданий і викликав веселий сміх, а всі учасники були нагороджувані заслуженими оплесками.

На закінчення присутні засіли за столи і за кавою та смачним печивом ділились своїми враженнями. Всі висловлювали задоволення культурно проведеним часом, тим більше, що mgr. Г. Круль — грою на піаніно, а п. І. Ємець — співом уприємнювали цю другу частину вечора. Відрадно явищем було ще й те, що нам удалось притягнути нашу молодь до участі в цьому вечорі. **Є. Є.**

99 ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВОТЕРВЛІТІ, Н. Й.

Відділ, хоч чисельно дуже малий та існує тільки від 1968 року, з гордістю може похвалитися, що праця проходила з гарним як моральним, так і матеріальним успіхом. Щороку ми проявляємо наші сили в нових імпрезах. Деякі з них стали традиційними і на них жде наша громада. До них ми зачисляємо: Ялинку, Свят-Вечір і Великодній Базар.

За час нашого існування ми мали лише дві голови. Перші три каденції головою була Дося Кушнір, а тепер удруге головою є Люба Мокій.

Наші більші імпрези:

Ялинка — Свят-Вечір. У січні 1972 року ми при співпраці з місцевим Відділом УККА влаштували Ялинку з програмою.

Гостей зібралось понад 100 осіб. Голова Дося Кушнір відкрила імпрезу, вітаючи присутніх. Опісля представила проф. В. Літнє кого, який зайнявся веденням цілої програми. Першою точкою був виступ дівчорн в інсценізації Вертепу. Підготував її культ.-освітній референт Відд. УККА Я. Кушнір. Виконавці — це переважно діти Ссюзянок.

Молитву провів о. д-р Богдан Волошин, який поблагословив просфору. Опісля Союзянки подавали традиційну, смачно приготувану вечерю. При чаю і солодким присутні слухали гарно виголошеної доповіді про лемківські Різдвяні звичаї. Гості проспівали чимало колядок заки розійшлись домів.

Великодній Базар. У Квітну Неділю 1972 р. відбувся великий Базар із виставкою народнього мистецтва, продажем великоднього печива і різних дрібних виробів нашого мистецтва, чи то кераміки чи вишивок. Людей прийшло чимало. Всі вписувались у нашу пропам'ятну книгу. Зупинялись при столиках, оглядали наші чудові й зі смаком уложені мистецькі експонати. Зупинялись і приглядалися, як п-ні А. Базар демонструвала писання писанок. Під впливом чудової пісні, що пробивалась понад звуки веселого сміху, жартів і приємної розмови, гості з великим вдоволенням провели час, а Союзянки, як завжди добрі й щирі господинні, частували наших відвідувачів кавою й солодким. Базар — це наша найбільш заробіткова імпреза і вже вдруге надзвичайно успішна.

Український Фестиваль. При кінці квітня наш Відділ у співпраці з 34 Відділом СУА з Кофозву та Товариством Любителів Мистецтва з Трой улаштували Український День. Програма була багата. Перш за все запрошено п-н Гриневич із Шикаго з чудовою і стилевою виставкою українських ляльок, вдягнених в історичну й народню ношу. Не обійшлося без мистецької виставки, яку приготувала п-ні Д. Кушнір, враз із показом як вишивати, писати писанки, різьбити, інкрустувати тощо.

Розвагова програма була в руках імпрезової референтки. Вперше вступив жіночий хор під проводом п-ні А. Базар. Дві молоденькі танцювальні групи виконали кілька народніх танків. Співав чоловічий квартет у супроводі гітар, під орудою Я. Кушніра. Пластунки з Ютики співали популярні пісні. Належитьсь їм і п-ні

П-ні Феня Кошикар одержала першу нагороду за вишивану сукню на Вишиваних Вечерницях 99 Відділу СУА у Вотервліт

Three prize winners at the Ball of Branch 99 in Watervliet

Смик велике Спасибі за їх труд. Публіка доли ала, за що ми їм вдячні, бо багато приємніше, коли бачиться, що наша праця не пішла даремне.

Міжнародний Фестиваль. При кінці жовтня відбувся в нас Міжнародний Фестиваль, де, очевидно, не обійшлося без нашої співпраці. Сама підготовка тривала півроку. І знову завдяки жертвенній праці українська група випала найкраще. Наші смачні страви, не зважаючи на те, що поляки й москалі мали подібні, розпродано найскоріше. Найбільше людей зупинялось біля нашої мистецької виставки, яку Дося Кушнір при допомозі Іванки Буцак уложили з мистецьким смаком. А центром уваги був традиційний коровай, який спскла п-ні А. Базар. Нашу виставку висвітлювали на телевізії в льокальних новинках, а камера зупинялась довше на нашому короваї.

Вишивані Вечерниці. 14 жовтня, о 9-ій годині вечора, в Укр. Горожанському Клубі, при чудових звуках

1-ша нагорода — Славка Левицька, 3-тя нагорода — Оленка Поліщук, 2-га нагорода — Люба Кушнір.

Three prize winners at the Ball — Branch 99 in Watervliet

оркестри „Амбасадори“ під проводом Я. Кушніра та в гарно удекорованій залі почалась забава. Організаторки непокоїлися... Чи прийдуть гості й чи будуть мати вишивані вечірні одяги? Не довго прийшось ждати.

Печали сходитися гості. П-н Бучак з усмішкою всіх вітала. За пів години гості заповнили залю і зайняли всі столики. А що найбільше нас тішило, що прибула молодь і то у вишивках. Було понад 200 осіб, із того 44 особи мали вишивані чи стилізовані суконки, блюзки, вишивані сорочки чи краватки.

Голова Люба Мокій, відкриваючи вечерницю, привітала гостей, передала привіт від п-ні О. Лотоцької та запросила інж. Р. Ракочого обняти провід над вечерницями. Після перегляду всіх стилізованих одягів із вишивками, журі одноголосно вирішило в групі жінок признати першу нагороду за найкращу суконку п-ні Ф. Кошикар, другу п-ні Я. Ракочій (за модерну суконку прибрану герданом). Відзначено суконки пань: Н. Сосяк, Є. Коцур і Д. Мокій. За найкращу вишивану блюзку нагороду дістала п-ні М. Курляк - Петергассе. Відзначено блюзки пань: Є. Урбан, І. Міглем і А. Курляк. У групі дівчат першу нагоро-

ду за стилізовану суконку дістала Я. Лєвицька, другу Л. Кушнір, третю О. Поліщук. Відзначено суконки Г. Омєцїнської, Н. Кушнір і Н. Семчук, як також модерний одяг „пент-суг“ Л. Бережанської. У групі чоловіків першу нагороду за вишивану сорочку дістав проф. Я. Білас, відзначено краватку п. М. Коцура. П-ні Люба Мокій роздала вартісні дарунки нагородженим. Журі працювало згідно, але годі було признати нагороди всім, або всіх відзначити. Деякі прийшли в народніх одягах, не завжди додержуючись одного стилю, а цілєю вечерницею було запрезентувати модерні вечерові одяги із стилізованими вишивками.

Аранжер інж. Р. Ракочий вив'язався якнайкраще із своїх завдань, хоч сучасна публіка не привикла слухати вказівок аранжера.

Вечерниці принесли великий моральний і матеріальний успіх. Такі вечерниці мають свій додатній вплив на піднесення почуття нашої самобутности, скріплюючи наші культурні традиції. Вечерниці були справді небуденні, гарно приготовані й залишаються довго гарним спомином у пам'яті гостей.

Підбадьорена на душі Управа Відділу заповіла, що в жовтні 1973 р. знову влаштує вечерницю. Тим разом усі вишивають.

Як бачите, дорогі Союзянки, нас є дуже мало, бо до праці лише 12, а за те відважні. До відважних світ належить.

Доля Кушнір
пресова референтка

БІНГЕМТОН, Н. Й.

Звіт із діяльності 9 Відділу СУА
ім. кн. Ольги

Звітний час: 1 лютого 1970 — 29 жовтня 1972 р.

Відділ начислює 16 членок, у звітному часі прибули дві нові. Відбулось 15 сходин. Праця йшла в таких ділянках:

1. **Культ.-освітня:** Відділ улаштував виставку нар. мистецтва, показ писання писанок, Свято Жінки-Героїні Алли Горської і Свято своєї патронки кн. Ольги. Влаштовано два чайні вечори.

2. **Суспільна опіка:** Проведено збірку одягу для потерпілих від землетрусу в Югославії, збірку грошей на Стип. Фонд ім. Марії Когутяк, подарунок для хворого хлопчика в парохії, подарунок для о. пароха, що його прощала парохія, дві Служби Божі. Висладо пожертви на пресовий фонд Н. Ж., Фонд Укр. Церкви в Потребі, ФКУ, Фонд будови церкви в місцевості. Заплачено частину побуту дитини на таборі Пласту і СУМА.

3. **Зв'язків:** Улаштовано дві виставки нар. мистецтва в американських бібліотеках.

4. **Господарська:** Влаштовано кілька продажів печива й „спагетті діннер“ у парохії. Членки зайнялись буфетом для артистів із вистави „Запорожця за Дунаєм“.

Меланія Кокорудз, секретарка

Що може бути солодше за те, коли любить і прагне до тебе добра душа?
З афоризмів Гр. Сковороди

РІЧНІ ЗБОРИ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Річні Збори 23 Відділу СУА

Річні Збори Відділу відбулися 26 листопада 1972 р. Збори відкрила голова Відділу Марія Ясінська привітанням присутніх і молитвою. Вона також відчитала кореспонденцію в заступстві рекордової секретарки. Зборами проводила президія під головуванням Олени (Гелен) Дворян. Секретарювала Розалія Байба.

Із звітів членів Управи присутні довідалися, що всі члени працювали по своїм силам і задовільно вив'язалися із своїх обов'язків. Звітували: Марія

Ясінська — голова, І. Козаченко — перша заступниця голови, П. Батрин — друга заступниця голови, Б. Кахній — касієрка, М. Сівак — фін. секретарка, К. Квасницька й Анна Медвідь — референтки сусп. опіки, А. Королишин — пресова реф., Ж. Квасницька, І. Козаченко і М. Швальчук — коресп. секретарки. Коннтрольна Комісія в складі Т. Новак і В. Таско ствердила, що всі книги й діяльність були ведені зразково. Контр. Комісія дала внесок на схвалення довір'я Управі.

До Управи Відділу на 1973 рік уві-
(Закінчення на обгортці)

Замість квітів

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Ярослави Острук, членки нашого Відділу, складаємо 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Управа 43 Відділу СУА ім. Олени Пчілки у Філадельфії

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Богдана Мельника, чоловіка нашої довголітньої й активної членки п-ні Анни, ми перевели збірку й згідно з бажанням родини пересилаємо 106 дол. на Запасовий Фонд Н. Ж., а 106 дол. на Наукове Т-во ім. Шевченка. Складаємо шири подяку жертводавцям, а дружині й родині Покійного висловлюємо наше щире співчуття.

Управа і членки 59 Відділу СУА в Балтиморі

У **ПАМ'ЯТЬ** нашої дорогої й незабутньої членки бл. п. Ірини Дереш складаємо 30 дол. на Стип. Фонд для української молоді в Бразилії

Управа 70 Відділу СУА в Пассейку

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на далеку могилу дорогої сестри Дарії складаю 20 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Нуся Крохмалюк з родиною

У **ПАМ'ЯТЬ** бл. п. Марії Паньківської складаю 5 дол. на „Фонд 500“ Лідія Бурачинська, Філадельфія

У **ПАМ'ЯТЬ** бл. п. Марії Паньківської складаю 20 дол. на пресовий фонд Нашого Життя

Олена Слюзар, Вілмінгтон

У **ПАМ'ЯТЬ** бл. п. Марії Паньківської з роду Мриц складаю 10 дол. на Стип. Фонд української молоді в Бразилії

Ярослава Лушпинська, Реґо Парк

У **ПАМ'ЯТЬ** моєї найдорожчої і незабутньої сестри бл. п. Юліани з Дідошаків Белей, яка померла 2 квітня 1973 р. в Рочестері, Н. Й., складаю 25 дол. на Запасовий Фонд Н. Ж.

Марія з Дідошаків, членка 47 Відділу СУА, з чоловіком др. Іваном Жовніровичем, Рочестер, Н. Й.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу нашого знайомого й друга бл. п. Івана Будзола, що відійшов у вічність наприкінці квітня ц. р., складаємо 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж., а дружині Марії, синові Володимирові, сестрі Параскевії й усій родині складаємо глибоке співчуття.

Осип і Анастасія Біловуси, Воррен

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Юлії Белей складаю 7 дол. на журнал для бабусі

Марія Філасос, Біт Рідж

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Юлії Белей складаю 5 дол. на Запасовий Фонд Н. Ж.

Стефанія Чайківська
Галівуд, Каліф.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Юлії Белей складаємо 50 дол. на Стип. Фонд молоді в Бразилії

Білик Люба і Володимир, Вашук Стефанія, Костинюк Ірина і Микола, Крижанівські Марія і Михайло, Кричук Параска і Степан, Лаба Стефанія, Повх Міра й Андрій, Зелез Ярослава і Володимир, Тарнавська Богданна і Володимир, Холевич Марія

Рочестер, Н. Й.

У **ПАМ'ЯТЬ** нашої незабутньої матері бл. п. Юліяни Белей пересиліємо 20 дол. на Фонд Бабусі.

Люба Домбчевська, Рочестер
Дарія Чайківська, Лос Анджелес

ЗАМІСТЬ КИТИЦІ квітів на могилу мого сестрінка бл. п. Славчика Терелі складаю 10 дол. на Запасовий Фонд Н. Ж. і 5 дол. на Фонд „Мати й Дитина“. Рівночасно висловлюю сердечну подяку 12 і 33 Відділам СУА та їх членам за шири моральну і матеріальну допомогу Покійному.

Дарія Древницька з родиною
Клівленд, Огайо

У **ПАМ'ЯТЬ** мого найдорожчого й незабутнього чоловіка бл. п. Теодора Полянського складаю 15 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Володимира Полянська, Парма

У **РІЧНИЦЮ** смерті моєї незабутньої сестри Наталії замість квітів на її далеку могилу на Личаківському цвинтарі у Львові, складаю 5 дол. на Опіку над Інвалідами

Клявдія Кемпе-Гош, Філадельфія

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Оксани Варварів, кол. голови Відділу ОУЖ у Шуффенгаузені (Німеччина) складаю 5 дол. на прес. Фонд Н. Ж.

Марія Хархаліс, Балтимор
кол. співробітниця

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Розалії Угери-Галій, матері моїх приятелів, складаю 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Євгенія Тріска, Нью Йорк

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на далеку могилу незабутньої шкільної товаришки шкільної людини бл. п. Оксани Дучинської і бл. п. о. Юліяна Кочержука, пароха села Боднарога, складаємо 10 дол. на Стип. Фонд української молоді в Бразилії

Юлія й Омелян Логуш
Милвокі, Виск.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу моєї бл. п. сестри Антоніни Татарської-Грицьків, яка померла 2 квітня 1973 р. у Львові на 75-му році життя, складаю 5 дол. на прес. фонд Н. Ж.

Франціска Дахнівська, Шинґо

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжі могили моєї дорогої матері бл. п. Лесі Кіт, Пришляк, що несподівано упокоїлася дня 8 квітня ц. р. на 63-му році життя в Сент Кетринс, Онт., і залишила в смутку чоловіка Богдана, дочку Надію з родиною і сина Ярослава з родиною — складаю 5 дол. на Фонд „Мати й Дитина“

Надія Полюх, Гелф

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу дорогого й незабутнього шваґра бл. п. Юліяна Даньца складаю 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Люба Раковська, Нью Йорк

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

АКРОН, ОГАЙО

Ділимося сумною вісткою членством СУА, що 15 березня відійшла від нас на вічний спочинок довголітня членка бл. п. Анна Маційовська на 78-му році свого життя. Походила з с. Бусовицька, пов. Ст. Самбір. До Америки прибула у 1913 р. Була також членкою Марійською Дружини. Хоч її чоловік давно помер, вона сама виховала дуже добре своїх дітей. Була жертвенною і любила помагати.

Членки Відділу в часі панахиди зі сльозами в очах попрощали свою посестру. Залишила у смутку 2-ох синів, дочку й зятя і 13 внуків.

Спи, дорога Союзанко, нехай земля Вашингтона буде Тобі легкою!

Управа 7 Відділу СУА
ім. Лесі Українки

З'їзд Генеральної Федерації Жіночих Клубів

В часі 3—7 червня 1973 р. в Балтіморі, Мд. відбудеться черговий З'їзд делегаток Генеральної Федерації Жіночих Клубів, найчисленнішої жіночої організації в Америці й у світі (11 мільйонів членів), як також Конвенція Інтернаціонального Сектора ГФЖК, в якому СФУЖО є членом. На підставі бюлетеню, що його видає Федерація Інтернаціональних Клубів довідуємося, що в Конвенції заповіли вже свою участь делегатки балтійських екзильних жіночих організацій, як рівнож представниці жіночих клубів із Європи, Південної Америки, Африки, Індії, Пакистану, Ірану й далекої Японії. Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) заступатиме містоголова й голова ОЖ ОЧСУ мгр. Уляна Целевич та референтка зв'язків мгр. Олена Прощук. Складові організації Америки США — п-ні Олександра Різник і голова Українського Золотого Хреста д-р Марія Квітковська. Із уже утривалею традицією делегатки жіночих національних організацій запрошені брати участь у своїх національних сторах, головню лід час Інтернаціонального Бенкету, що відбудеться в дні 6 червня.

Цьогорічний 82-ий З'їзд Генеральної Федерації ЖК проходить під гаслом „Жінка Розвідчиця“ із зверненням особливої уваги на внутрішні проблеми Америки. У програмі будуть радити молодечі клуби для чого призначена спеціальна Конвенція з відповідними панелями.

У наперед предложених членству резолюціях заторкнені справи родини, як підстави сили нації із висуненою пропозицією — про-

сити президента і Конгрес проголосити тиждень Дня Подяки — тижнем американської родини. Підкреслюючи вагу учительської професії наголошено потребу поглиблення студій стислих наук для підготовки учених дослідників, студій економічної системи із спеціальним зверненням уваги на приватну ініціативу та висунено домагання до уряду призначувати на керівні політичні і адміністраційні пости жінок, стверджуючи, що цього не зробила ні попередня ні теперішня адміністрація. Резолюції узгляднюють потребу звернення уваги на довкілля, очищення повітря, води, консервацію лісів, протестують проти дальших атомових дослідів та підкреслюють потребу посилати увагу до безпеки на вулицях, дорогах і приватних домах.

У справах зовнішньої політики

Генеральна Федерація стверджує однозгідність із напрямними, висловленими Президентом Айзенгавером 16 квітня 1953 р. в його слові „Можливості Миру“ і підтверджує напрямні принципів! Не можна ніякого народу на землі заздалегідь уважати ворогом, бо все людство позначається тугою за миром, справедливістю і дружбою. Не можна досягнути державної безпеки у цілковитій ізоляції, тільки при співпраці з іншими націями. Кожний нарід має право на форму свого державного і економічного устрою, тому ніодна нація не може диктувати іншій нації. Також не можна досягнути миру почерез перегони у зброєнні, але щирим відношенням між народами.

Як видно у цих резолюціях наглядно позначилося змучення американського народу невдалею затяжною в'єтнамською війною та політикою зближення між демократичним та комуністичним світом, що на жаль тепер є панівною в світі.

XIV. Літературний Конкурс СФУЖО

З ініціативи й фундації б. президента м. Дітройту Марусі Бек створено при СФУЖО літературну нагороду для жінок-письменниць. У виконанні тієї постанови проголошуємо оцим

XIV. ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

Предметом Конкурсу є опис „Незабутня зустріч“, в якому буде поданий спогад про найбільш цікаву людину, що довелось зустріти в житті.

На нагороду призначено 200 дол., а саме — по 100 дол. за два рівнорядні літературні твори.

Учасниками Конкурсу можуть бути жінки-письменниці або ті, що хотіли б ними бути.

Реченець закінчення Конкурсу — 31 травня 1973 р.

Дописи розгляне Літ. Жюрі в такому складі: Марія Барагура, Степан Крижанівський, Наталя Чапленко.

Конкурсіві твори слід надсилати в трьох примірниках під псевдонімом, подаючи справжнє прізвище авторки в окремій запечатаній коверті на адресу журналу „Наше Життя“, з допискою: „Для Комітету Літературної Нагороди“.

WFUWO, 4936 N. 13th St., Philadelphia, Pa. 19141

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 11 березня 1973 р. у будинку для старших у Дорнштадті відійшла у вічність на 79-му році життя бл. п. Харитина Пекарчук.

Народжена 1894 р. в Сімферополі на Криму вона вже в молодому віці стала членом „Просвіти“. А коли український маршовий батальйон вирушав на український материк у 1917 році, вона приєдналась до нього, як рядовик. Разом із товаришками зброї вона перейшла всі етапи визвольних змагань. Були часи, коли вона вико-

Бл. п. Харитина Пекарчук

Late Charityna Pekarchuk fought with the Army of the Ukrainian National Republic in the Ukrainian war for independence

нувала працю медсестри, бо так вимагали обставини. В складі кінного Мазепинського полку взяла участь у Першому Зимовому Поході. Весною 1920 р., виконуючи зв'язок фронту із штабом, вона була ранена в ногу і це поклало кінець її активній військовій службі.

Харитина Пекарчук здобула собі пошану серед вояцтва завдяки своїй безстрашній поставі й обов'язковості. Була відзначена орденом Залізного Хреста.

Вийшовши з армією УНР на еміграцію, проживала в Польщі, а потім у Подєбрадах. У часі 2-ої світової війни виїхала до Німеччини. Недавно тому втратила свого чоловіка, що був рівночасно її товаришем зброї.

Від самого засновання Об'єднання Укр. Жінок у Німеччині поставилась

прихильно до організації і стала її членом. Поселившись у захисті для старших, вона стала головою представництва ОУЖ. Хворіючи останніми роками, майже втративши зір, вона не припиняла зв'язку з Головною Управою.

Її похорон став виявом пошани для цієї жінки-воїна. Багато земляків приїхало, щоб віддати їй останній поклін. Над домовиною промовили о. Демид Бурко й о. А. Дублянський, від Держ. Центру говорив през. Микола Лівницький, від вояцтва п. Г. Хомічевський, а від Гол. Управи ОУЖ п-ні Олена Юрченко.

Із нею зійшла в могилу учасниця визвольних змагань, що займає визначне місце поруч інших жінок-борців за свободу України.

ГОЛ. УПРАВА ОУЖ

ДИТЯЧИЙ САДОЧОК У ЛЮДВИГС-ФЕЛЬДІ

Цей садок існує від 1953 р. Проходив він різні фази свого існування, а тепер охоплює дітей нечисленних українських родин із місцевості і тих із Бельгії та Канади, що влаштувались на працю в Мюнхені й невтомно привозять своїх дітей. Наш бо садок має ту прикмету, що зайняття в ньому відбуваються щоденно. Також користають із нього внучата, що приїжджають відвідати діда чи бабу і на якийсь час мають нагоду побувати з українськими дітьми.

За ціле існування садок мав лиш дві виховниці. На початку провадила його п-ні Надія Кравчук, яка виїхала до ЗСА. А тепер провадить його п-ні Анна Курнцло.

Зайняття відбуваються від год. 9-ої ранку до 1-ої по полудні. В тому часі діти дістають друге снідання. Доживу фінансує група пань із Торонто. Допомогла нам у тому п-ні Ірина Навликовська, яка представила в Торонто цю потребу. За це складаємо обоім ширю подяку.

Осипа Демчук
голова Відділу ОУЖ

СПОМАГАЮЧІ ЧЛЕНКИ

Поміж членками-прихильницями є такі, що вплачують вкладку 10 дол. річно. Це наші спомогаючі членки. В 2-му півріччі 1972 р. вплатили свою вкладку пп. Пелагія Кучкуда з Ірвінгтону, Ірина Руснак із Рочестеру та Жіноча Секція при Укр. Канадійсько-му Легіоні.

ЗУСТРІЧ ІЗ МАРУСЕЮ БЕК

Комітет Українців Канади в Монреалі запросив на головну бесідницю з нагоди 22-го січня відому громадську діячку Марусю Бек. Із цієї нагоди скористали членки-прихильниці СФУЖО, щоб улаштувати 4 лютого 1973 р. товариську зустріч в її честь. Комітет очолювала п-ні Анастасія Лебідь у заступстві перешкодженої п-ні С. Барабан. Вечерю започатковано молитвою під проводом о. д-ра Слюзара. Предсідниця добродійка Леонія Слюзар представила дорогу гостю. По вечері присутні вислухали її надхпненної промови, що відкрила всім широкі обрії. Знання політичної й громадської тематики, опертої на правді й правах нашого народу, зогріта особистим почуттям любови до України, до багатства її культурної духовности, зачарувало всіх. Свою вдячність слухачі виявили овацією. Всч. отці привітали дорогу рбстю, а потім відчитали короткий нарис Марії Давидович п. н. „Історична місія українки“ На кінці зложили свої привіти представниці жіночих організацій. Кінцєву молитву провів о. протоєрей І Гаврилюк. М. Д.

ДО XIV ЛІТ. КОНКУРСУ СФУЖУ

Темою Конкурсу є опис зустрічі з найбільш цікавою людиною, що її довелося в житті стрінати. Реченець Конкурсу припадає на 31 травня 1973 року.

До тепер надіслали свої описи: 1. Зоя: „1920 рік“; 2. Межа: „Тричі з І. П. Багряним“; 3. Мар'яна: „Берлін 1945 р.“; 4. Маруся: „Незабутня зустріч“; 5. Інвалід: „Земляк“; 6. Н. Лі: „У Києві 1917 року“; 7. Надія: „Бабуся“; 8. Підліток: „Киянка“; 9. Буковинка: „О. Сирецька“.

Дальші дописи, що наспіють ще в травні, будуть подані пізніше.

РІЧНИКИ

„Українки в Світі“

за рр. 1969—1972

можна замовити

за ціну 1 дол. кожен

у канцелярії СФУЖО

4936 N. 13th St.

Philadelphia, Pa. 19141

Блюзка з білого батисту
Embroidered blouse

Вишивана блюзка

Рисувала Ірина Мельник-Юрчак

Це необхідна частина вбрання в гардеробі кожної українки. Бо ж вишивка ввійшла переможно в наш побут і ми стараємось застосувати її до різних нагод. Але не всі мають змогу вишити свої щоденні і святочні сукні. Та вишивану блюзку до чорної спіднички повинна кожна з нас придбати.

Знаменне те, що цей потяг до вишивки в міському побуті проявляється не тільки тут але і в Україні. Нещодавно тому відбулася в Київському Державному Музею Т. Шевченка виставка моделей львівської художниці-модельєрки Стефанії Кульчицької. Вона показала цілий ряд суконь, комплектів, свиток, основаних на народних мотивах. Напевне багато з того скопюють собі киянки для щоденного вжитку. Бо твори С. Кульчицької не продаються, вони служать, як зразки для Будинку Моделів чи залишаються в музеях.

Отже спробуймо придбати вишивану блюзку. За матеріал послужить нам полотенець, батист або поліестер. Блюзка не сміє липнути до тіла або стирчати, як це буває з легким або важким шовком. Та й не матиме ніколи пишного, багатого рукава, як цього вимагає крій сорочки з Полтавщини.

Цей модель рисувала Ірина Мельник-Юрчак, опираючись на моделі народної сорочки з Полтавщини. До того підобрали ми відповідний взір. Вишиваний полік у двох кольорах, але можна „відскочки“ покидати по рукаві.

ПРО ДІТЕЙ — НЕ ДЛЯ ДІТЕЙ

Мати підготує своїх дітей для прибуття ще одного нащадка.

— Внесодзі! — каже — я піду до шпиталю і звідтам принесу дитинку-немовлятку.

Саме тоді захворіла її мати, для дітей бабуня, й її взяли до шпиталю. Перелякана донечка питає:

— Мамо, чи й бабуня принесе зі шпиталю дитинку?

Тета читає байочку про маленьке оленятко, що перше побачило зелену травичку і почало її їсти.

П'ятирічний хлопчик питає:

— Вперше, а що воно дотепер їло?

— А я знаю, — каже восьмирічна дівчинка — „бебі-фут“ (англійська назва харчів для немовлят).

Восьмирічна дівчинка після лекцій у школі ділиться із своїм батчиком своїм знанням:

— Я вже знаю, як родяться котятка: мамі-киці виростає животик, а вони з нього вилазять.

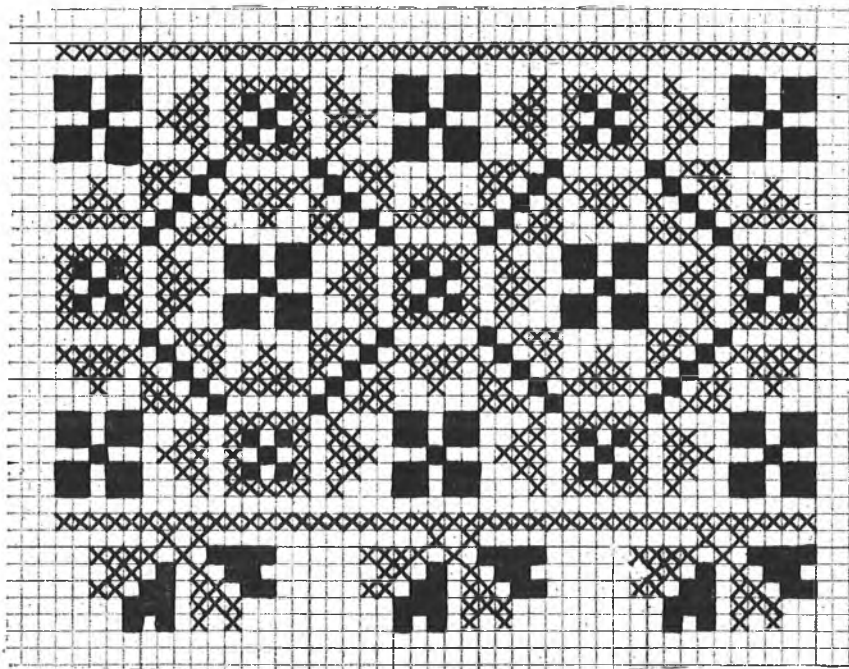
Захоплений п'ятирічний хлопчик продовжує:

— А як корові виростає живіт, то вродиться телятко?

— Так! — потверджує сестричка. — А як мамі виростає животик, то я буду мати сестричку.

— Не хочу сестрички! — протестує братик. — Нехай татові виростає животик, тоді я буду мати братика!

Подала ОСА

Взір із Полтавщини. — Із збірника Олени Пчілки.
Виконаний у чорному й червоному кольорах. Чорний ч. 310, червоний ч. 321.
Design of the Poltava region

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

ХОЛОДНІ ПЕРЕКУСКИ НА РІЗНІ ОКАЗІЇ

Меживо з баклажанів

2 невеликі баклажани, 3 цибулини покранні кільцями, олія, 2 ложки оцту, 1 ложка цукру, 1 бляшанка помідорового сосу або помідорової юшки, 3 ложки помідорової гірчиці (catchup), сіль, перець.

Обчищені баклажани порізати кружальцями і відразу посолити (щоб не потемніли) на пів години, поперчити і обсмажити з обох боків до рум'яного кольору. Укласти верстами з підсмаженою цибулею найкраще в огнетревалу посудину.

З решти складників зробити підливу, додавши води, щоб покрила баклажани. Тушкувати 15 хвилин, охолодити.

Горошок у мисочках з ковбаси

1 ф широкою ковбаси, ½ бляшанки консервового зеленого горошку, 2 яблука, потерті на грубій терці, 1 мала цибулина, дрібно посічена, майонез або сметана, 1 яйце зварене твердо, сіль, цукор до смаку.

Ковбасу разом із шкіркою нарізати кружальцями. Підсмажити на гарячому мастилі з одного боку, щоб утворилися мисочки. Укласти на тарелі. Мисочки виповнити такою салатою: відціджений горошок, яблука і цибулину вимішати з майонезом, додавши солі і цукру до смаку. Зверху посипати січеним яйцем. Прикрасити листками салати або петрушки.

Зрази з яйцями

1 ф м'ясо, 1 булка, 1 цибулина, 1 сире яйце, мастило, сіль, перець до смаку, 5 твердо зварених яєць.

М'ясо приготувати як на січеники. Охолоджені і почищені яйця обліпити мокрими руками масою з м'яса та посмажити з усіх боків овальної форми зрази. Як прохолоднуть, перекроїти на поздовж і укласти на тарелі жовтками догори. Зверху дати до пів ложечки

майонезу, або гірчиці (муштарда) або помідорової гірчиці (catchup) або подати холодну підливу в особній вазочці. Також можна подати в гарячому вигляді з помідоровою підливою.

Тунець в помідорах

1 бляшанка тунця (7 унцій), 2 малі квашені огірки, дрібно посічені, 1 яйце твердо зварене, посічене, ¼ горнятка посіченої селери, ½ горнятка майонезу, 2 ложки французької заправки (френч дрессінг), 4 помідори, сіль, перець до смаку, листки салати.

Роздріблену рибу, огірки, селеру і яйце вимішати з французькою заправкою, дати до холодильника. З помідорів зрізати верхки або перерізати впоперек на двоє, якщо великі. Вибрати м'якоть насіння і сік, тоді помідори посолити, перевернути і охолодити. М'якоть з помідорів посікти і разом з майонезом вимішати з рибою. Цєю масою начинити помідори і покласти кожний на листок салати. Можна прибрати оливками.

Подала Н. О.

КУХОВАРСЬКІ НАЗВИ

Тамариск, чемеришок, боже дерево, — солодкуватий сік на листках, засихаючи, творить білі крупи (манну).

Таліока — борошно з коріння тропічної рослини маніок(а).

Тараня — риба з родини коропових. Таранячий.

Таратура — рід страви з варених буряків, солоних огірків, цибулі і хріну з олією, що її приготують на перший тиждень Великого Посту.

Таріль — велика різної форми, що в ній подають страви на стіл (рос. блюдо, пол. półmisek).

Тартійка (франц.) а) малі округлі пиріжки з відкритою солодкою начинкою, б) шматки хліба помащеного.

Н. Ч.

НОВІ КНИЖКИ

Катерина Штуль: Поворот. П'єса на три дії. Передмова Ярослави Зорич, Торонто 1972. Видання Організації Українок Канади. Ст. 78.

Саме у 30-ліття смерті Олени Теліги вийшла ця книжка. У трьох діях змальована тут величезна драма повороту поетки на рідну землю. Спершу це — палке змагання за духове обличчя української людини, потім зудар із наїзником, а врешті передсмертна розмова з собою. Авторка покористувалась прийомами модерної сцени, щоб провадити на ній дію й рівночасно обговорювати її.

Це перша спроба творити легенду про героїський вчинок Олени Теліги. Книжечка видана дуже дбайливо з графічним оформленням Мирона Левицького. /Л. Б.

**

Лев Биковський: Книгарні — бібліотеки — академія. Спомини. (1918—1922), В-во „Дніпрова Хвиля“. Мюнхен — Денвер, 1971. Ст. 154. З передмовою Н. Полонкої-Василеєко.

Автор назвав цю книжку другим томом своїх спогадів. У першому („Від Привороття до Трапезунду“) описане його дитинство й рання молодість, а в другому його молодість, що збіглася з нашим Відродженням і часом визвольної боротьби. У тому часі автор працював у бібліотеках України, отже опис їх вплетений у хід подій. Спогади закінчуються з його приїздом до Чехословаччини у 1922 р.

Л. Б.

КОМПЛЕТ

„Громадянки“

(4 числа)

можна замовити

за оплатою 1 дол.

у канцелярії СФУЖО

4936 N. 13th St.

Philadelphia, Pa. 19141

ПРИПИС НА СКЛИЦЮ

Дуже буду вдячна, коли б котрись із читачок могла подати до нашого журналу точний припис на склицю для декорації тортів (себто квітів і написів). Може й ще декому це придасться. Вдячна читачка

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XXX.

MAY, 1973

No. 5

Famine in Ukraine – 1933

The Ukrainian Community is gathering, in memorial observances and mass protests, to commemorate the deaths of millions of their brothers and sisters. 1973 marks the 40th anniversary of the famine in Ukraine. More than 6 million people died of starvation in a country which abounded in harvests sufficient not only to feed her own population, but also to rank her among the leaders in the world export market of wheat.

In 1932, soon after the harvest, detailed plans for the requisitioning of every kind of crop were imposed on the Ukrainian peasantry. In further retaliation for outbursts of unrest, which followed forced collectivization and economic centralization (the Ukrainian Department of Agriculture was abolished) the Council of People's Commissars of the Ukrainian SSR, under direct pressure from Moscow, resolved in December, 1932 to immediately stop supplies to certain localities and interrupt all government and commercial activity there; to close the governmental and cooperative shops, and withdraw all merchandise from them; to forbid trading in essential consumer goods; to refuse any credit to the population; to act militarily throughout the kolhosps (collective farms) removing from them the "counter-revolutionary elements who engage in sabotage."

Mass protests against this crime were organized in New York and many other cities. A Memorandum was delivered to the White House by the Ukrainian Organizations in New York on November 15, 1933, citing the

reports of Isaac Don Levine, Will Durant and others. The UNWLA prepared a pamphlet which was widely distributed to government officials and the general public. Numerous publications on the subject of the famine appeared in many places.

Collections of depositions or affidavits have been made by numerous individuals and institutions — among others, by the British Anti-Slavery Society. The collections were utilized as source material by many writers, among them, Albert K. Herling for his book *THE SOVIET SLAVE EMPIRE* (N. Y. 1951).

The public observance of the

40th anniversary of this mass murder by enforced famine serves to remind the world of the true nature of international Communism.

APHORISMS BY HRYHORIY SKOVORODA

To him whose heart is aching,
the whole world seems to be in
tears.

*

The value of time is fully
known only after it has passed.

*

You serve yourself best when
you walk firmly on the road of
common sense.

*

Everything passes away, but
love remains.

THE COURT

Vasyl Symonenko (1935—1963)

(Translated by M. Bohachevsky-Chomiak)

Sections sat sternly at the table,
Notes crouched in corners, carefully inclined,
Quotations with fixed bayonets stared sharply
At the defendant who was being tried.

The circular peered through his glasses,
The audience huddled close,
Instructions leaped out ghostlike
From the wise wires of the phones.

The sections hissed — "the defendant is foreign!"
The circular croaked — "she's not from here."
The notes piped in — "was never heard of."
The audience, shocked, screamed.

The circular looked sternly at the court
And re-established silent rapport.
They executed the defendant right away —
The sanctimonious clauses carried the day.

In vain did the defendant swear
Her innocence. It could not matter there.
The court was logical and strict,
In no known category did she fit —
She was a new idea.

Newsletter

The widely scattered locations of the UNWLA's more than 100 Branches, the majority of which are within the 3 division system (branch, region, headquarters), make a definite line of communication and a carefully observed organizational routine and reporting, mandatory.

These have a basis in the By-laws and in procedures established through past Conventions and National Board decisions. However, it has become evident that in order to insure a smooth organizational operation and closer cooperation between the 3 divisions, our members must be more clearly informed about these routines.

I Written Communications

The Executive Headquarters keeps a written contact with Branches, Regional Presidents and Chairmen through Newsletters and other communications. The National Chairmen work in conjunction with the Executive Board for 2 reasons — 1. to coordinate the work of their committees; 2. Headquarters prepares and sends out the newsletters and materials which the Chairmen, lacking the facilities, are unable to do.

Written communication between the Executive Board, Regional Councils, Committee Chairmen and Branches is too often one-sided. Too often there are no replies to letters, announcements, newsletters, etc., and deadlines are ignored. In the future these matters must be given careful consideration in order that our organizational contacts be maintained to everyone's advantage.

One of the most important functions of the Regional Councils has always been to supervise Branch execution of Headquarters directives and to observe the deadlines. This must be 100% achieved if the organization is to function properly.

Regional Councils will be able to do this if:

1. All Branch activity and financial reports, etc. for Headquarters are channelled through the Regional Council — not sent directly to Headquarters.

2. All Headquarters materials are sent to Branches early enough for them to act upon the directives therein, and for Regional Councils to supervise.

3. All dues and payments (including subscriptions to OUR LIFE) are sent directly to Headquarters — as Regional Councils do not have the personnel to handle this.

Regional Councils, on receiving Branch reports, should review the financial reports and remind Branches of their financial obligations.

It would appear on the surface that we are following the above system. However, so much of it is ignored that the entire system is of no consequence. Only 60% of the Branches submitted reports for the past year — some, very, very late. The minutes of Regional Annual Conferences also come very late, despite a By-laws requirement (No. 92) that such minutes must be sent in within a month after the Conference. The same is true of all other deadlines.

Written contact is the scaffolding upon which the work of the organization is formed — if it is not in good shape, then there can be no thought or order within the organization. One missed deadline leads to another, and another. The sum total leads to disorder and improvisation when the organization is supposed to be functioning under definite rules of procedure.

II Personal Contact

Personal contact is of no lesser value and a routine system must be established for the purpose of ensuring cooperation and for the realization of the aims of the UNWLA.

At the annual meeting of every Branch, there must be a representative of the Regional Council. This is especially for

the information of those Branches which believe that no one can attend without an invitation from the Branch.

The functions of the Regional Council representatives are:

1. To check on proper procedures, minutes, correspondence, finances, membership.

2. To become familiar with the membership and its work (by listening to the discussion and forming her own conclusions).

3. To give short information on current matters of interest.

Each Regional Council representative, who takes part in a Branch annual meeting, should make out a short report (on a standardized form) for the Regional Council Board which reviews it and files it for future information. It should not be necessary to remind Branches that they are to notify Regional Council of the date of their annual meeting so that a representative can be designated. (By-laws No. 37).

In very large Regions, with many Branches making it difficult to attend all annual meetings, a representative should visit the less active Branches and the distant Branches which do not attend Regional meetings.

Regional Annual Meetings should be an important factor in the organization. A regional Annual Meeting should not only be for reporting and electing a new Board — but, most important, for uncovering and discussing the problems of the organization.

The Meeting date should be set 3 months ahead of time.

A representative of the UNWLA Executive Board should participate in each Regional Annual Meeting.

The premise for a discussion should be given by a short presentation or panel on the most pressing or timely themes.

The Meeting Board should encourage discussion not only by delegates but also by UNWLA member guests.

The UNWLA Executive Board should be notified well in advance, of the Annual Meeting date, so that a representative can be delegated.

In accordance with Bylaws item No. 145e, the UNWLA Executive Board decides on the visits of National Board Chairmen to various Regions. These visits must be arranged with the President of the Region in which the Chairman plans a visit or a conference.

III Reports

Branches have reports at their annual meeting. In most Regions they use the same reports for the Annual Conference and also for the press or OUR LIFE. Reports should fulfill a special purpose, inform about problems and be worthwhile.

A Branch annual meeting is the place for detailed reports. At the Regional Annual Conference, the President and Chairmen report on the work of the entire Region, based on the Branch reports. In addition to citing statistics in the reports and discussions, more attention should be given to an evaluation of the work accomplished — strong and weak points.

The UNWLA Executive Board receives the Branch reports, the Regional Chairmen reports and the minutes of the Regional annual conference. All of these combined give a picture of the work of the organization which is then presented at the Annual meeting of the National Board which meets in late Spring.

In connection with this last item — it was directed in the past, that Branches have their annual meetings in December and January — Regional Councils, at the beginning of the new year.

Lines of communication — written, personal, and in the form of reports logically followed, must become routine in the organization.

The UNWLA Executive Board will make every effort to get materials out on time.

Reminders on separate items will be published in OUR LIFE under Headquarters News — and Headquarters will send out reminder letters when deadlines are missed.

All materials (work plans, in-

What to Read

THE CHORNOVIL PAPERS, compiled by Vyacheslav Chornovil, McGraw-Hill, New York. Toronto-London, 1968, 246 pages.

Early in 1968 the New York Times and other newspapers disclosed a story about a Ukrainian journalist, Vyacheslav Chornovil, whose letters and documents were smuggled to the West. In the fall this collection was translated into English and published by McGraw-Hill (the Ukr. edition appeared a year earlier here). This book has a foreword by Zbigniew Brzezinski, and a concise and detailed introduction by Prof. Frederick C. Braghoorn.

V. Chornovil, now 35 years old, was active in the Komsomol youth leadership. As a professional journalist he covered the trials of Ukrainian intellectuals in 1965. He was shocked by the horrible absence of justice in the Soviet courts, and even refused to testify as a witness at such trials. In 1966 he wrote a detailed and documented protest (74 pages in this book) to the Public Prosecutor of the USSR. Chornovil was soon arrested and at a secret trial on November 15, 1967 was sentenced to 3 years of hard labor.

Besides his bold protest, the second part of this collection consists of documents, letters, essays and poems collected by Chornovil from twenty Ukrainian intellectuals who were imprisoned after secret trials in 1965-66. Chornovil even included letters that these men and women wrote home to their relatives or public officials. Among them is a shattering letter, a petition written by the wife of another journalist, S. Karavansky, asking the authorities to execute

structions, procedure directives, newsletters, etc.) should be placed in the Branch and Regional files, and transferred to each succeeding President.

Ivanna Rozankowsky
Vice President

her husband, rather than let him suffer so much by continuous re-imprisonment (claiming the need to "reeducate" him). The common "crime" that Chornovil and the other Ukrainian scholars, writers, journalists and a painter have committed, was their love for their own country, and some minor demands or hopes for the possibility of a more just treatment of non-Russian cultures and intellectuals in the Soviet Union.

This book documents an amazing, or rather an almost suicidal boldness of desperate men, who demanded for themselves and other Ukrainians only that, which is promised by the Soviet law. Their personal risk is only to be admired, since it is obvious what awaited them after such frankness. Chornovil's documentation is indeed a most unique and strong manifestation of the Soviet policies towards non-Russians, who make up almost half of USSR's population.

E. Crankshaw of the London Observer, wrote that this is "the boldest, the most scathing, the most able indictment of the abuse of authority that has come out of the Soviet Union," while Z. Brzezinsky notes, that this book is a "deeply moving human document, and the element of human tragedy which it expresses transcends even the most important political issues."

L. M. L.

APHORISMS BY HRYHORIY SKOVORODA

Is it not love that unites, builds and creates, just as enmity destroys?

*

The nature of beauty is such that the more hindrances one encounters on the way, the more one is drawn to it — just as in the case of that noblest and hardest metal which, the more it is rubbed, the more it shines.

*

Falsehood depresses and is reactionary, that is why the desire is so strong to fight against it.

ДЕНЬ МАТЕРІ

МАРІЯ ЖИЖКА

Двоє маленьких діток, Сашко та Надійка, вийшли з двору. Генген пішли всни вулицею й дійшли аж до церкви.

А до церкви від квітникаря тіль-

— Я не знаю, — відповіла сестричка.

Діти стояли перед вітарем і думали. Аж раптом почули тихий голос:

Рис. Л. Пясецька

ки що принесли два кошики квітів, поставили їх перед вітарем, а дверей не зачинили.

Сашко заглянув у двері, а потім, тримаючи сестричку за ручку, несміливо увійшов до церкви.

— Дивись, Надійко, скільки квітів принесли до церкви! А глянь, всі вони пов'язані в маленькі пучечки. Для чого це?

— Хочете, щоб я вам розкавав?

Це говорив до них янгол... Він сів над вітарем, намальований золотом на іконі.

— Завтра День Матері, — сказав янгол. Цей день буває раз на рік. В цей день кожен згадує з любов'ю свою маму, всі моляться за матерів. Ваш священник завтра

прєдасть ці пучечки квітів дітям, щоб кожний із них обдарував своєю маму освяченими квітами. Це знак подяки мамі за її безмежну любов до своїх дітей.

Таке почули Сашко й Надійка від янгола...

— Надійко, а знаєш, як ми могли би подякувати нашій мамі?

— Дати їй квітів. Таких, що самі назбираємо.

Недалеко від їх хати було поле. На нїм мало квітів: кілька жовтеньких кульбабок, але коли їх пообкладали листячком і травичкою, зробились гарні букетики. Веселенько прибігли діти додому.

Мама була в кухні. Сашко й Надійка вклонились їй і дали в кожную руку по пучечку квіточок.

Мама обняла дітей і міцно поцілувала.

— От, які ж ви чемні! Але хто вам сказав, що завтра день матері?

— Янгол у церкві, — відповіла Надійка.

К. ПЕРЕЛІСНА

НЕ ДОЗВОЛЮ!

Позкаймотесь — моя мама
І з усіх найкраща мам!
Знайте: маму я нікому
І нізащо не віддам!

Я люблю свою матусю
Й завжди буду шанувать,
І нікому не дозволю
Милу маму турбувать!

НАЙКРАЩИМ ПОДАРУНКОМ ДЛЯ НАШОЇ ДИТИНИ

будуть

дитячі книжечки	
СНІЖИНКИ	75 ц.
СНІГОВА БАБА	50 ц.
ЗОЛОТЕ ПАВУТИННЯ	50 ц.
СРІБНА ЗІРКА	50 ц.
ОСІННЄ ЛИСТЯ	50 ц.

під редакцією Марії Юркевич
Замовляти в Централі СУА

Мені минуло дев'ять літ. Влітку я пас худобу. Виганяв із села вдо-
світа а повертався аж надвечір,
коли на полі вже сутеніло.

Одного разу, як я повертався з

Вдома я довго розповідав дітям
і дорослим, як мене врятував їжак.
А пізніше я читав про їжаків у
книжках. Він живе на Україні в
садках, лісах і городах, живиться

Г Чорнобицька

БІЖІМО У САДОК

Біжімо у садок
До кущів малини,
Нарвемо ягідок
За одну хвилину.

Нарвемо в козубок.
Небагато труду,
А з цих ягідок
Нам киселик буде.

ГОСПОДИНЯ

Я господиня!
Городець я маю.
Тут виросла диня,
Кавун поспіває.

Малі огірочки
Сховались від мене:
Присіли рядочком
Під листя зелене.

А це — солоденькі
Стручечки гороху.
Підходьте швиденько,
Усім дам потроху.

Як мені допоміг їжак

Рис. Лідка Пясецька

пасовиська, одна моя корова за-
бігла в ліс. Я побіг за нею. Тільки
я перескочив через ручай, аж рап-
том побачив таке, що серце похоло-
лоло: навпроти мене лежала, скру-
тившись у бублик, велика товста
гадюка!

Я розгубився... І вперед йти
страшно, й повертати боюсь, бо
тоді гадюка за мною поженеться.
Стою сам не свій, піт з мене тече,
серце дзвінко об груди колатає...
Аж раптом — що це сталося? Га-
дюка розправилась і затріпотіла.
До неї ззаду підкрався сірий колючий
їжачок і почав її колоти голка-
ми. Він ускрізь захищений гостри-
ми колючками. Гадюка на нього
кидалась, але тільки шкодила со-
бі, скоро зовсім знемогла, і їжак
її зів.

— От дякую тобі, їжачуню, що
врятував мене від лютої гадюки!
— Промовив я.

Швидко знайшов заблукану коро-
ву й кинувся доганяти череду, що
вже сама поверталася знайомою
дорогою до села.

мишами, слимаками й гадюками, а
цілу зиму спить у схованці. Я ду-
маю, що їжак — дуже корисне
звірятко.

К. Перелісна

ЩО ПОДАРУЮ?

Якби я бджілкою була
І крильця ніжні мала,
Я б кожен ранок всі квітки
В садочку облітала.

І в кожній квіточці медок
Збирала б солоденький,
І все б до крапельки несла
Матусі дорогенькій.

Та я не бджілка... Що ж тоді
Я мамі подарую?
Її за шийку обійму
І міцно поцілую.

Що подарую? Рис. Лідка Пясецька

На американському книжковому ринку появилася недавно нова книга біографічного жанру*, що її темою є небудення жіноча по-стать. Маргарет Мід, світової слави антрополог, одна із найбільш відомих жінок-учених сучасної Америки, на порозі свого семидесятиліття — після багатьох широко-відомих наукових публікацій — написала книгу про себе — про своє барвисте, багатогранне життя. Книга має трудний для перекладу заголовок: **Blackberry Winter**. „Блекберіс“ — це ягоди, знані в нас як ожини або чорні смородини, а „блекбері вінтер“ — це час, коли цвіт ожин припадає інеем, поморозцю, час, коли зав'язується плід. Оця „ожинна зима“, оцей іней, що зав'язує плід — це передвісники щедрого збору, багатого врожаю. Такою „ожинною зимою“ вважає Маргарет Мід свої ранні молоді роки.

Народилася вона на початку двадцятого століття у високоосвіченій і заможній американській родині. Батько був професором-економістом у Пенсільванському університеті, займався теоретичною науковою роботою, писав наукові праці. При тому в нього було велике зацікавлення гірничою промисловістю, процесами добування золота (написав навіть книжку про історію золота) та перерібною відпадків вугільного промислу (зорганізував невеличку фабрику, що продукувала брикети із вугільних відпадків). Він теж був власником ферми в Нью Джерзі, що з нею пов'язано чимало Маргаретиних споминів із дитинства. Маргаретина мати була жінкою інтелектуальних зацікавлень та активною громадською діячкою. Вона закінчила Чикагський університет та працювала над докторатом із соціології, досліджуючи італійських іммігрантів у невеличкому містечку Гемонтон, у стеїті Нью Джерзі: родина Мідів переселилася туди саме на те, щоб уможливити ма-

тері ці досліди. Маргаретина мати мала кілька публікованих праць, але докторату не вдалося їй довершити. Була матір'ю п'яти дітей — життя ставило інші вимоги й обов'язки. Пані Мід активно включалася в різні громадські акції: у збірки грошей на допомогу бідним і покривдженим, у всякі організовані заходи поліпшувати цей світ для ближніх. Коли був вибір між купном нового килима і пожертвою на стипендійний фонд Американської Асоціації Університетських Жінок, — пише Маргарет Мід, — мати завжди пробувала переперти видаток у громадську користь. Вона принципово ніколи не носила футер, варення з уживанням масла вважала зайвою екстравагантністю, взагалі не прикладала жодної ваги до розваг, приемностей та життєвих комфортів. Уміла з темперентом виступати в обороні своїх принципів та проти соціальної несправедливости. Слуг трактувала як індивідуальності з особистими правами та людською гідністю та вщеплювала їм ці поняття навіть проти їх власної волі. Залучені в книзі фотографії показують вродливу молоду жінку з м'якою теплотою в очах, а Маргарета пише про свою матір, як про глибоконіжну істоту.

Головним впливом у дитинстві Маргарети, однак, була її бабуся, батькова мати. Старша пані Мід мала вже теж закінчену вищу освіту та була вчителькою. Тоді, коли вона була молодю — це був для жінки неабиякий рідкісний здобуток. Залишившись передчасно вдовою із шестилітньою дитиною, вона працювала в школах, утримувала самостійно себе і сина, аж поки Маргаретин батько не заклавав власної родини. З того часу бабуся Мід жила з родиною сина та була домінуючою особою дому аж до своєї смерті. Вона займалася господарством та вихованням дітей, зокрема ж їхньою ранньою освітою. „Були роки, коли ми ходили до школи“, — пише Маргарет Мід, — „але були роки, коли ми залишалися вдома і вчила нас

бабуся“. Між п'ятим і сімнадцятим роком життя Маргарета провела тільки два роки в дитячому садочку, один рік у четвертій класі та шість літ у „гай-скул“. Ні батьки, ні бабуся не цінили високо шкіл, де дітей примушувано проводити довгі години при письмових столах, у шкільних будинках. Зате родина часто використовувала таланти місцевих спеціалістів, щоб вони давали спеціалізовані лекції дітям. І так діти Мідів у різний час вчилися рисунання, малюнків, різьблення, ліплення, плетення кошків, столярських робіт тощо. Родина Мідів часто міняла місце перебування: жили якийсь час у Філадельфії, але більше на провінції — чи то в Нью Джерзі, чи в Пенсільванії. Діти мали багато свободи: рання Маргаретина освіта включала, як вона згадує, не тільки виучування напам'ять довжелезних поетичних текстів та безконечне жадібне читання книжок, але теж і багато бігання по полях і дорогах та лаження на деревах. Бабуся Мід була думки, що кожна дитина повинна виростати на фермі — і діти Мідів мали нагоду набиратись життєвих мудрощів у сільськогосподарській атмосфері, поруч із фермерськими робітниками та їх дітьми, у близькому контакті з природою.

Гімназійні Маргаретині роки — це вже був час систематичної формальної освіти. На сімнадцятому році життя, в час своєї градації з „гай-скул“, Маргарета виявляла вже літературні зацікавлення, писала поезії, розпочала писати повість та нав'язала знайомство і заручилася з Лютером Кресманом, молодим студентом, який, закінчивши коледж, плянував вступити до теологічної семінарії, щоб стати протестантським священиком.

Вищі студії Маргарета почала в університеті ДіПов, в Індіані. Цікаво відмітити такий деталь: батько, сам професор університету, чий не тільки дружина, але навіть мати мали вже завершено університетську освіту, відмовився спершу посилали Маргарету до коледжу.

*Margaret Mead, **Blackberry Winter**; My Earlier Years. New York, Morrow, 1972. 305 p.

Коли, мовляв, заручена і вибирається заміж, то навіщо їй висока освіта? Маргарета згадує про це трохи з докором, але вияснює собі ставлення батька фінансовими проблемами: в той час наступив, мабуть, провал однієї із чергових батькових бізнесових спекуляцій. Один рік у ДіПов не був для Маргарети щасливим. У коледжі велику роль відіграло товариське життя, яке повністю концентрувалося в студентських братствах та сестрицтвах. Тут уперше Маргарета зустрілася з активною дискримінацією — її не запросили в члени ексклюзивного „сороріті“, що зразу виключило її поза рямці товариського життя студентської еліти. Цей факт, а теж і те, що в той час у Нью Йорку жив Лютер Кресман, перерішили, що Маргарета після одного року покинула ДіПов і перенеслася до Барнард коледжу в Нью Йорку. Барнард — це виключно жіноча школа. Тут Маргарета знайшла приятельне і стимулююче середовище, нав'язала тривкі дружби, що залишилися живими ціле життя, вибрала психологію, як головний предмет свого зацікавлення та познайомилася з двома професорами, що мали далекойдучий вплив на її пізнішу кар'єру. Це були — Рут Бенедікт та Франц Боас.

У час, коли Маргарета одержувала свій перший університетський диплом, у неї був уже готовий плян на найближче майбутнє: асистентура в департаменті економіки й соціології у Барнарді, одночасна праця над здобуттям магістерки з психології (магістерський есей був на тему помірив інтелігенції серед італійських та американських дітей) та перші кроки градаційних студій антропології в професорів Боаса та Бенедікт. На першому місці в її пляні, однак, було одруження з Лютером Кресманом. Вінчання відбулося в 1923 році, традиційно в крузі родини та близьких приятелів. Батько відраджував дочці таке ранне одруження. Замість заміжжя, заохочував її до подорожі довкола світу і пропонував оплатити таку подорож — але Маргарета відмовилася. Тоді батько, із свого боку, відмовився оплачувати Маргареті дальші студії. Молода пара студентів (Лютер теж продовжу-

вав студії у соціологічному факультеті) боролася з фінансовими труднощами, але давала собі раду і в гармонійній співпраці плянувала дальше майбутнє. Маргарета, за згодою свого чоловіка, зберегла і після одруження своє дівоче прізвище; зробила вона це, як пише, не „із принципу“, але просто як вільний вибір власного уподобання. Лютер у своїх зацікавленнях щораз більше віддалявся від теології і поринав у суспільні науки, а Маргарета захопилася антропологією і рішила не вдоволитися самим тільки теоретичним докторатом, але розпочати дослідну працю в терені. Професор Боас пропонував спершу Маргареті досліджувати життя американських індіан, але вона зацікавилася полінезійськими народами, присвятила їм свою дисертаційну роботу та наставилася виїхати туди, щоб ближче пізнати й дослідити неznані досі нації культури примітивних полінезійських племен. Нелегко було в той час отримати антропологові стипендію на коштовну наукову експедицію, але тим разом батько Маргарети виявився щедрішим, як досі, та прийшов із фінансовою допомогою. В 1925 році Маргарет Мід виїхала на свою першу дослідну працю в терен, на острови Самоа на південному Тихому океані. Досліджувати способи життя, які зникають безповоротньо під натиском модерної цивілізації — почесне, відповідальне і трудне завдання. Молода, амбітна і недосвідчена дівчина їхала туди з думкою, що це — найкращий спосіб внести свій особистий вклад у скарбницю людського знання. Дев'ять місяців життя на Самоа — це був для Маргарети величезний життєвий та науковий досвід. Була сама — чоловік відбував тоді наукову подорож по Європі — жити треба було у найбільш примітивних умовах, поруч і серед місцевого населення, їсти їхній харч, вивчити їхню мову, здобути їхнє довір'я, а водночас зберегти здатність об'єктивної наукової обсервації та аналізу. Маргарет Мід мала точно визначене завдання: досліджувати не культуру Самоа взагалі, а процес дозрівання дівчат-підлітків, щоб перевірити, чи і в умовах гармонійного, повільного, ненапруже-

ного життя серед щедрої природи Самоа існують розлади років „бурі й натиску“, притаманні підліткам нашого західного світу. Вислідом цього першого виїзду в терен була книжка „Дозрівання на Самоа“, що принесла молодій авторці признание колег, науковий стаж та розголос, який виходив далеко поза межі наукового світу. Маргарет Мід не тільки дійшла до висновку, що конфлікти дозрівального віку є залежні від особливостей культури, але теж довела своєю книжкою, що літературно обдарований антрополог може свою розповідь про різновиди людських культур донести до звичайного інтелігентного читача та примусити його до застанови, а то й до перевірки свого світогляду, до переоцінки вартостей.

Поворот із Полінезії дав ще й інші, непередбачені наслідки. На кораблі по дорозі до Америки Маргарет познайомилася з молодим психологом з Нової Зеландії, що називався Ріо Форчюн, займався антропологічним дослідженням племені чаклунів Добу та мав безліч спільних з Маргаретою зацікавлень. Нове знайомство завершилося романом, довело до Маргаретиної розлуки з Кресманом та потім (в 1928 р.) до нового одруження. Після повороту до Америки Маргарет Мід отримала працю як асистент куратора етнології в американському музею в Нью Йорку та опублікувала пару наукових праць. Але вже незабаром взяла відпустку від праці в музею, щоб разом із Ріо провадити дослідну роботу серед примітивного меланезійського народу на острові Манус, біля Нової Гвінеї.

Розлука з Кресманом мала ще й інший аспект: плянуючи своє життя з людиною, що мала бути протестанським пастором, Маргарета бачила своє майбутнє в оточенні великої родини. Тим часом, уже в ранні роки подружжя виявилось, що Маргареті трудно, а то навряд чи й взагалі можливо буде народити дитину: гінекологи виявили, що в неї скривлена матка і перестерегли, що кожна вагітність закінчиться раннім пороненням.
(Докінчення буде)

ВІДНОВІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ!

ЕЛИСАВЕТА СКОРОПАДСЬКА-МИЛОРАДОВИЧ

(Докінчення із стор. 5-тої)

ванівна була живою, незручно було для неї, щоб уся наша Україна подала їй прилюдну подяку. Без її великого дару не було б нашого Товариства на світі, принаймні не було б ще довгі роки. З зерна посіяного щедрою рукою Єлисавети Іванівни, добродійки „Просвіти“, зросло Товариство наше, а з ним друкарня „Правда“, „Діло“, „Зоря“, нарешті „Записки“, чимало окремих книжок і, головна річ, з'явився той ґрунт, на якому росте і зростатиме наше питоме дерево науки і письменства“

З перспективи століття ми зобов'язані сьогодні зложити поклін тій світлій постаті, що мала стільки любови до рідного народу і зрозуміння для його культури, та стільки відваги для виконання своїх великих задумів.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

(Докінчення зі ст. 20)

Йшли: Марія Ясінська — голова, Ірина Козаченко — перша заступниця, Павлина Батрина — друга заступниця, Розалія Байба — рек. секретарка, Марія Сівак — фін. секретарка, Марія Слупецька — касієрка, Ірина Козаченко, Катерина Квасницька і Марія Швальчук — коресп. секретарки, Катерина Квасницька й Анна Медвідь — референтки сусп. опіки, Анастасія Королишин — прес. референтка. До Контр. Комісії ввійшли: Тасіяна Новак і Варвара Таско. Господарської референтки немає, її працю виконують добровільно членки Відділу.

КОГОВЗ, Н. Й.

Річні Збори 34 Відділу СУА

Дата: 10 лютого 1973 р.

Діяльність Відділу:

а) Організаційна: Відділ начислює 25 членок, вибуло три. Відбулося 6 ширших сходин і 3 засідання Управи. Відділ співпрацював з місцевими організаціями. Представниці Відділу взяли участь у делегації до мейора міста дня 22 січня.

б) Культ.-освітня: Двічі Відділ улаштував Свят-Вечір для громади (звітний час був довший, як один рік). Кожного року провів святочні сходини в честь Ольги Басараб. Разом із 99 Відділом СУА з Вотервліту влаштував український Фестиваль у Трой. Також Відділ узяв активну у-

часть у Міжнар. Фестивалі в Трой. Це була виставка українських вишивок і кераміки та продаж укр. страв і печива. Допомогавав улаштувати церковний Базар у вересні, а літньою порою допомагав у влаштуванні клубових пікніків.

в) Сусп. опіка: Членки відвідують хворих посестер у шпиталях і вдома.

До нової Управи ввійшли пані: Євгенія Шанц, голова, Ніна Сосяк, заступниця, Зиновія Білас, секретарка, Іванна Цюлько, скарбничка. Референтками стали пані: Олена Бачинська культ.-освітньою, Віра Галібей і Уляна Омецінська сусп. опіки, Ольга Павлів і Марія Мацюк господарськими.

До Контр. Комісії ввійшли пані — Анна Гемпсон, Стелля Депюта і Кароліна Бездух.

Уляна Омецінська
секретарка Зборів

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Річні Збори 47 Відділу СУА ім. Лесі Українки

Дата: 11 лютого 1973.

Збори відкрила голова Іванна Мартинець і всі членки відспівали „Боже, вислухай благання“. Після того голова привітала членок Управи Окр. Ради пань: М. Крамарчук — голову, І. Руснак — секретарку, А. Капітан — касієрку й А. Смерчинську — виховну референтку.

Президія: п-ні М. Крамарчук — голова, п-ні М. Залітач — секретарка.

Протокол із попередніх Зборів відчитала п-ні М. Залітач.

Звіти зложили пані: І. Мартинець — голова, І. Руснак — секретарка, А. Капітан — касієрка, і референтки: І. Михайлюк культ.-освітня й імпрезова, І. Юрків виховна, С. Залітач сусп. опіка, М. Лилак організаційна, І. Шмігель пресова, О. Годзінська зв'язків, О. Ганушевська господарська, С. Годованець голова Контр. Комісії.

На внесок голови Контр. Комісії п-ні С. Годованець уділено абсолюторію уступаючій Управі.

До нової Управи ввійшли пані — Іванна Мартинець — голова, Ірина Шмігель — заступниця, Мирослава Приймак — секретарка, Анна Капітан — касієрка. Референтки: Ірина Михайлюк, Марія Крамарчук і Анна Сохотей — культ.-освітні й імпрезові, Ірина Юрків і Анна Єйна — виховні, Стефанія Залітач і Олена Харамбура — сусп. опіка, Ольга Ганушевська — пресова, Тамара Гривнак і Марія Костів — господарські, Олена Гадзінська і Світлана Соробей — зв'язків, Марія

Календарець СУА

- 9 червня — Організаційні Сходини і доповідь д-ра Романа Осінчука — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 24 червня — Пікнік для Союзянок і їхніх родин — 51 Відділ СУА у Милвокі
- 26 вересня — Літературний Вечір Ганни Черінь — 84 Відділ СУА в Шикаго
- 29 вересня — Вечір на пошану Соломії Крушельницької — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 7 жовтня — Збірка під церквою на цілі Суспільної Опіки — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 20 жовтня — Авторський Вечір Уляни Любович — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 2 жовтня — Відкриття Виставки Молодих Талантів — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 10 листопада — 25-ліття подружнього життя членок — 1 Відділ СУА в Нью Йорку
- 11 листопада — Відкриття 17-ої Містецької Виставки Жіночої Творчості — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 17 листопада — Вечір присвячений Шестидесятикам — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 25 листопада — Обговорення Виставки й її закриття — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 8 грудня — Різдвяний Базар, який триватиме цілий тиждень — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 15 грудня — Організаційні Сходини й огляд подій у 1973 році — 64 Відділ СУА в Нью Йорку

ПОЖЕРТВА

В пам'ять померлої членки 28 Відділу СУА бл. п. Катерини Боднар зложили:

Степан Боднар, чоловік померлої, 30 дол., Галина Гайдамах 15 дол., Анна Настюк 5 дол., разом 50 дол. Із того на бажання родини пожертвувано на суспільну опіку 28 Відділу 10 дол., а на пресовий фонд Н.Ж. 40 дол. Щире Спасибі!

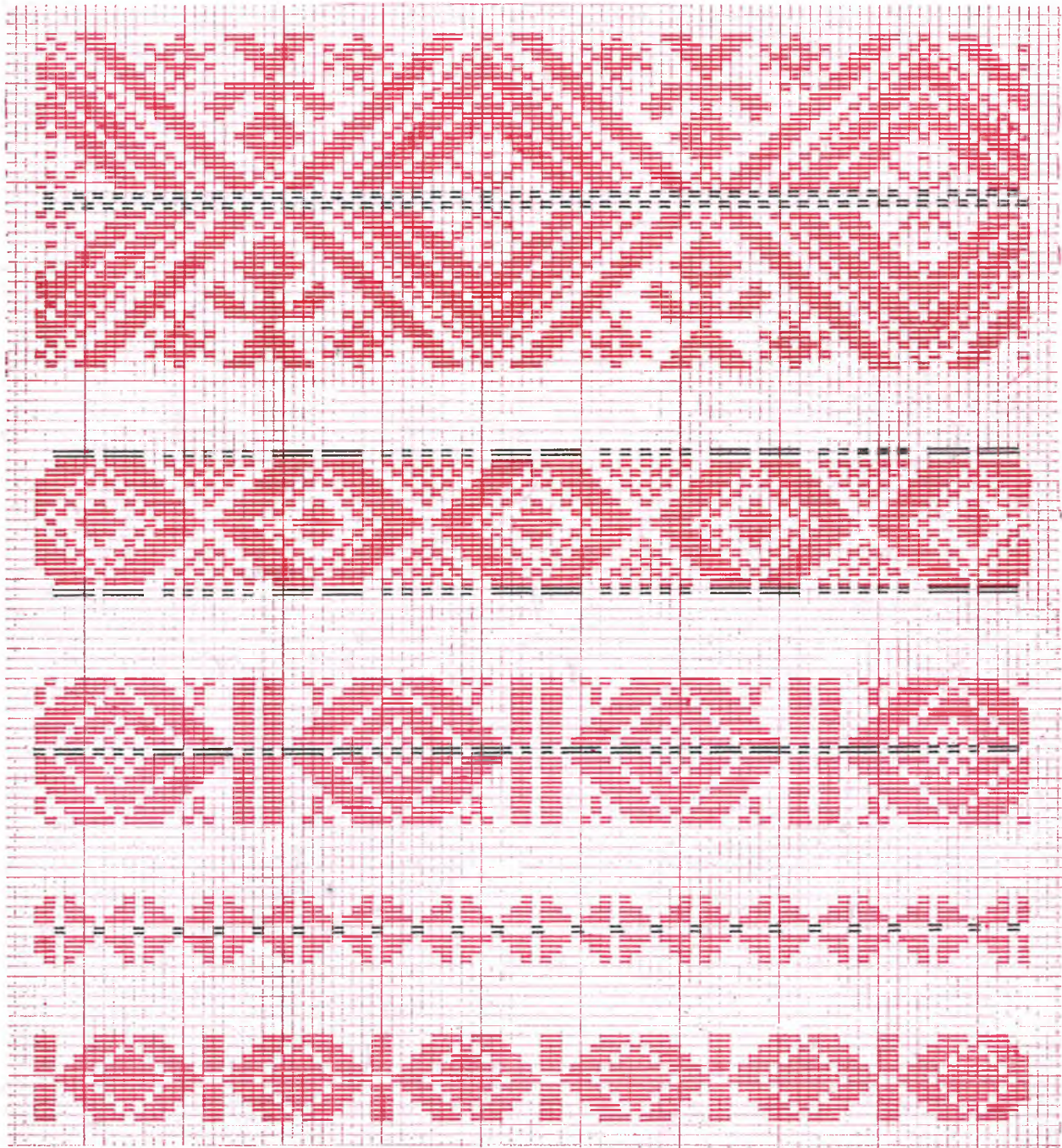
Лилак і Катерина Шур — організаційні.

До Контр. Комісії ввійшли пані — Ірина Руснак — голова, Марія Залітач і Анна Чорнобіль — члени.

Ольга Ганушевська
пресова референтка

2nd CLASS POSTAGE
PAID AT PHILA., PA.
Return to "OUR LIFE" Magazine
4936 N. 13th St., Phila., Pa. 19141
RETURN POSTAGE GUARANTEED

УКРАЇНСЬКІ ВЗОРИ — Серія 8, ст. 2 — UKRAINIAN DESIGNS

Взори з жіночих сорочок Полісся

Пам'ятайте про Запасовий Фонд „Нашого Життя“!

Printed by "America," 817 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. 19123. U.S.A.